

7

Tilläggsbudget

7 Tilläggsbudget

7.1 Förslag till tilläggsbudget till statsbudgeten för 2003

Enligt 9 kap. 5 § regeringsformen kan riksdagen för löpande budgetår på tilläggsbudget göra en ny beräkning av statsinkomster samt ändra anslag och anvisa nya anslag. De förändringar av gällande statsbudget som nu kan överblickas och andra frågor som regeringen anser bör tas upp, redovisas i det följande.

Anslagsförändringarna i detta förslag till tilläggsbudget innebär att anvisade medel ökar med 520 miljoner kronor netto. De föreslagna ökningarna av anslagen uppgår till 5 359 miljoner kronor och de föreslagna minskningarna uppgår till 4 839 miljoner kronor.

Efter de föreslagna åtgärderna uppgår budgeteringsmarginalen till 0,4 miljarder kronor för år 2003.

7.2 Tilläggsbudget per utgiftsområde

7.2.1 Utgiftsområde 1 Rikets styrelse

27:4 Radio- och TV-verket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 11 676 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* ökas med 700 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen om marksänd digital-TV (prop.

2002/03:72) föreslagit att sändningstillstånd på nytt skall utlysas i det femte digitala marknätet. Radio- och TV-verket får härigenom en ökad och inte budgeterad arbetsbelastning under innevarande år. Regeringen anser därför att anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket* behöver ökas med 700 000 kronor. Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trosamfund och fritid uppförda anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas.

90:1 Kungliga hov- och slottsstaten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 87 597 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* ökas med 4 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Omfattande investeringar har gjorts för att förbättra säkerheten på Stockholms slott. De säkerhetshöjande åtgärderna medför ökade kostnader för drift, övervakning och underhåll. I budgetpropositionen för 2003 aviserade regeringen att den avsåg att i vårpropositionen 2003 återkomma till frågan. Regeringen anser nu att ytterligare medel behövs för de säkerhetshöjande åtgärderna och att anslaget 90:1 *Kungliga hov- och slottsstaten* skall ökas med 4 000 000 kronor.

90:2 Riksdagens ledamöter och partier m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 603 008 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ökas med 16 550 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagen har beslutat att inrätta en självständig revisionsmyndighet, Riksrevisionen, under riksdagen (förs. 1999/2000:RS1, bet. 2000/01:KU8, rskr. 2000/01:116-119). Myndigheten inrättas den 1 juli 2003. Riksdagsstyrelsen har beslutat att riksdagsförvaltningen skall stå för de driftkostnader som uppkommer för förberedelser fram till dess att myndigheten inrättas och att riksdagsstyrelsen avser att lämna förslag till riksdagen om medel på tilläggsbudget för riksrevisionskommitténs kostnader då dessa inte kan rymmas inom förvaltningens anslag. Riksdagsstyrelsen har den 19 mars 2003 beslutat att riksrevisionskommitténs budget för 2003 får uppgå till 16 550 000 kronor. Riksdagsstyrelsen föreslår därför att anslaget 90:2 *Riksdagens ledamöter och partier m.m.* ökas med 16 550 000 kronor.

90:4 Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 56 426 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Anslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen* ökas med 2 500 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: I budgetpropositionen för 2003 höjdes anslaget 90:4 *Riksdagens ombudsmän, justitieombudsmännen*. Den genomförda höjningen var inte tillräcklig. Riksdagsstyrelsen anser därför att anslaget nu behöver ökas med 2 500 000 kronor.

Anslaget 90:7 Expertgruppen för EU-frågor

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 179 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor* ökas med 700 000 kronor.
Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 10 221 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor* ökas med 700 000 kronor för att finansiera arbetsuppgifter som tidigare har utförts i Regeringskansliet.

Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* skall minskas med 700 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 90:7 *Expertgruppen för EU-frågor*. Anslaget skall även minskas med 5 800 000 kronor för att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar uppförda anslaget 12:1 *Migrationsverket*. Förändringen av den svenska valutans värde har för utrikesrepresentationen medfört en valutakursvinst om 3 700 000 kronor. Anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* bör därför minskas med detta belopp. Vidare skall anslaget minskas med 21 000 kronor för att finansiera en åtgärd på det under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd uppförda anslaget 8:1 *Internationellt utvecklingssamarbete* med anledning av privata bidrag för att öka biståndsmedlen.

Sammantaget skall därmed anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med 10 221 000 kronor.

7.2.2 Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning**1:5 Statistiska centralbyrån**

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 414 139 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 1 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ansvar för lönestatistiken fördes 2001 över från Statistiska centralbyrån till Medlingsinstitutet. För att även anpassa finansieringen av lönestatistiken minskas anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* med 1 250 000 kronor medan det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:8 *Medlingsinstitutet* ökas med samma belopp.

1:7 Kammarkollegiet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 27 459 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:7 *Kammarkollegiet* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Frågor om auktorisation av tolkar och översättare prövas av Kammarkollegiet. Någon auktorisation finns för närvarande inte för teckenspråkstolkar. Regeringen anser att auktorisation av teckenspråkstolkar är angelägen för att åstadkomma en kvalitets-säkring av teckenspråkstolkningen. Den ordning som nu gäller för tolkar mellan svenska och främmande språk bör kunna användas även för auktorisation av teckenspråkstolkarna. Regeringen bedömer att auktorisation av teckenspråkstolkar bör kunna införas fr.o.m. den 1 juli 2003. För att möjliggöra detta bör anslaget 1:7 *Kammarkollegiet* ökas med 500 000 kronor. Finansiering sker genom en minskning av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd*.

1:15 Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 29 790 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 1:15 *Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader* får även användas för utgifter i samband med att uppgifter överförs från Riksrevisionsverket till annan myndighet under regeringen med anledning av att Riksrevisionsverket upphör den 30 juni 2003.

Skälen för regeringens förslag: Uppgiften att utse och entlediga revisorer i stiftelser med anknuten förvaltning vid statliga myndigheter åligger Riksrevisionsverket enligt stiftelseförordningen (1995:1280). Denna uppgift tas inte över av Riksrevisionen. Regeringen avser att överföra uppgiften till Länsstyrelsen i Stockholms län. I samband härmed uppstår utgifter hos den myndighet som övertar uppgifter som inte tidigare beräknats. Det kan även visa sig att ytterligare kostnader av liknande karaktär kommer att uppstå under året. Anslaget 1:15 *Riksrevisionsverket: Avvecklingskostnader* bör få användas även för sådana utgifter.

2:1 Finansinspektionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 163 680 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 2:1 *Finansinspektionen* ökas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Finansinspektionens ansvar och arbetsuppgifter kommer att utvidgas under innevarande år. Detta ställer krav på en utvecklad och större organisation samt på ett förbättrat IT-stöd. Förändringarna orsakas bl.a. av ett antal förändringar av den finansiella tillsynen inom EU. Anslaget 2:1 *Finansinspektionen* bör därför ökas med 15 000 000 kronor.

Statens fastighetsverk

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner en ny investeringsplan för Statens fastighetsverk.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat om en investeringsplan för Statens fastighetsverk där investeringarna för 2003 uppgår till 422,9 miljoner kronor, varav 367,1 miljoner kronor i inrikes fastigheter.

En utökning av gällande investeringsram krävs med anledning av försenade byggprojekt och ökade byggkostnader.

Ett antal projekt där byggstart planerats till 2002 har förskjutits till 2003, t.ex. ombyggnad av Östra stallet kv. Krubban i Stockholm, byggstart för Skissernas museum i Lund samt förbättringsåtgärder i samband med saneringen av inomhusmiljön i Moderna museet och Arkitekturmuseet. Projektkostnader på totalt 33 miljoner kronor har förskjutits från 2002 till 2003 på grund av förseningar.

Vidare har kostnaderna för att bygga Världskulturmuseet i Göteborg ökat med 40 miljoner kronor av totalt 265 miljoner kronor.

För 2003 bör investeringsplanen för inrikes fastigheter ökas med 73 miljoner kronor från 367 till 440 miljoner kronor. Den totala investeringsplanen för inrikes, utrikes och mark bör omfatta 506 miljoner kronor. Även för 2004 behövs förändringar göras.

Tabell 7.1 Investeringsplan för Statens fastighetsverk 2002-2004

Miljoner kronor

	Investerat 2002	Budget 2003	Beräknat 2004
Inrikes	400	440	277
Utrikes	57	52	23
Mark	8	14	12
Summa investeringar	465	506	312
Lån	465	506	312
Summa finansiering	465	506	312

Försäljning av fastighet i Paris, Frankrike

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner att staten säljer en fastighet på 105 rue de Longchamp i Neuilly-sur-Seine, Paris, Frankrike.

Skälen för regeringens förslag: Staten äger en fastighet på 105 rue de Longchamp i Neuilly-sur-Seine, Paris, Frankrike. Fastigheten innehåller tolv bostadslägenheter som använts för utlandsstationerad personal. Utrikesdepartementet har sagt upp hyresavtalet för fastigheten med Statens fastighetsverk.

Efter annonsering i fransk press har det högsta av tioalet anbud antagits. En villkorad överenskommelse har träffats om försäljning av fastigheten för ca 60 450 000 svenska kronor.

Enligt 25 § lagen (1996:1059) om statsbudgeten får regeringen besluta att sälja fast egendom när värdet inte överstiger 50 miljoner kronor.

Regeringen anser att fastigheten inte längre behövs i svenska statens verksamhet. Denna fastighet bör därför säljas. För att regeringen skall kunna besluta om försäljningen krävs riksdagens medgivande eftersom värdet av fastigheten överstiger 50 miljoner kronor.

90:1 Riksrevisionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 117 800 000 kronor. Vidare finns ett bemyndigande att ta upp lån i Riksgäldskontoret för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten intill ett belopp av 19 000 000 kronor.

Riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagen bemyndigar riksdagsstyrelsen att för 2003 besluta att öka Riksrevisionens låneram till högst 50 000 000 kronor.

Skälen för riksdagsstyrelsens förslag: Riksdagen har beslutat inrätta en självständig revisionsmyndighet, Riksrevisionen, under riksdagen från den 1 juli 2003. Riksdagen har fastställt Riksrevisionens låneram för investeringar i anläggningstillgångar som används i verksamheten

till högst 19 000 000 kronor. Efter riksdagens beslut har utgifterna för bildandet av den nya myndigheten i högre grad kunnat konkretiseras. Investeringarna i IT- och telesystem beräknas av Riksrevisionskommittén till omkring 20 000 000 kronor. Här ingår bl.a. inköp och installation av datorer, telefoni m.m. till myndigheten. Vidare uppskattas utgifterna för förbättringar av den av Riksrevisionen hyrda fastigheten uppgå till omkring 5 000 000 kronor. Utgifterna för inredning av fastigheten uppskattas till 15 000 000 kronor. Slutligen kan det, såväl före myndighetens bildande den 1 juli 2003 som efter, komma att uppstå oförutsedda behov av investeringar. Lånramen bör därför ökas till sammanlagt högst 50 000 000 kronor. Den föreslagna utökningen av lånramen för investeringar kommer att innebära en ökad belastning på Riksrevisionens anslag i form av ökade kostnader för ränta och amortering, vilket kan få konsekvenser i form av omprioriteringar inom verksamheten.

7.2.3 Utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution

3:2 Skattemyndigheterna

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 5 087 212 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 1 567 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Skattemyndigheterna skall kompenseras för kostnaderna för att administrera uttag av avgifter till registrerade trossamfund (prop. 1998/99:124 avsnitt 7.1). Kostnaderna för uppbördshjälpen kan beräknas till 21 kronor per person. Regeringen har beslutat om uppbördshjälp för sju trossamfund. Enligt uppgift svarar skattemyndigheterna 2003 för uppbörden avseende 74 632 personer. Regeringen föreslår därför att anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna* ökas med 1 567 000 kronor. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid uppförda anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med motsvarande belopp.

7.2.4 Utgiftsområde 4 Rättsväsendet

Förslag till lag om fortsatt giltighet av lagen (1999:613) om försöksverksamhet med videokonferens i rättegång

Regeringens förslag: Försöksverksamheten med videokonferens i allmän domstol skall förlängas till och med den 31 december 2004.

Ärendet och dess beredning: Sedan den 1 januari 2000 är det möjligt att på försök använda videoteknik i de allmänna domstolarna. Riksdagen beslutade i december 2001 att försöksverksamheten skall fortsätta att gälla till och med den 30 juni 2003 (prop. 2001/02:1 utg. omr. 4, bet. 2001/02:JuU1, rskr. 2001/02:78). Försöksverksamheten har successivt utökats och omfattar i dagsläget 20 domstolar. Genom försökslagstiftningen ges en möjlighet att använda videokonferens vid handläggning av mål och ärenden i allmän domstol. Parter i tvistemål och brottmål kan under vissa förutsättningar inställa sig på annan plats än den där rättegången äger rum och därifrån delta genom videokonferens. Förhör av t.ex. vittnen kan också ske genom videokonferens. Syftet med lagstiftningen är att ge domstolarna ett redskap som möjliggör en mer flexibel handläggning av mål och ärenden och att erbjuda medborgarna ökad tillgänglighet till domstolarna. I betänkandet *En modernare rättegång* (SOU 2001:103) har föreslagits att försöksverksamheten med videokonferens i allmän domstol permanentas. Betänkandet har remissbehandlats och flertalet remissinstanser är positiva till förslaget. Även Domstolsverket har i sin utvärdering av verksamheten föreslagit att den permanentas. Förslaget bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Lagrådet

Lagstiftningsärendet faller inom lagrådets granskningsområde. Lagrådets hörande har bedömts vara överflödigt på grund av frågans beskaffenhet.

Skälen för regeringens förslag: Försöksverksamheten med videokonferens i rättegång har utfallit positivt och beredningen av ett förslag om att permanenta verksamheten pågår. Det är viktigt att försöksverksamheten får fortsätta under den vidare beredningen av frågan. Regeringen anser därför att giltighetstiden för försökslagstiftningen skall förlängas. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.3.

4:1 Polisorganisationen

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 13 559 801 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:1 *Polisorganisationen* minskas med 1 950 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till finansieringen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* minskas anslaget 4:1 *Polisorganisationen* med 1 950 000 kronor.

4:3 Åklagarorganisationen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 788 314 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* ökas med 20 000 000 kronor.

Anslaget 4:4 *Ekobrottsmyndigheten* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att åklagarverksamheten skall kunna bedrivas med bibehållen kvalitet anser regeringen att anslaget 4:3 *Åklagarorganisationen* behöver ökas med 20 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:4 *Ekobrottsmyndigheten* minskas med 10 000 000 kronor och genom att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas.

4:5 Domstolsväsendet m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 667 435 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* ökas med 38 000 000 kronor.

Anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Domstolsväsendets utgifter i samband med konkurser och brottmål fortsätter att öka. För att domstolarna skall kunna fullgöra sina uppgifter behöver de utökade resurser. Anslaget 4:5 *Domstolsväsendet m.m.* bör därför ökas med 38 000 000 kronor. Finansiering av denna ökning och ökningen av andra anslag inom utgiftsområdet sker genom att anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas med 50 000 000 kronor.

4:6 Kriminalvården

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 472 939 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:6 *Kriminalvården* ökas med 200 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Beläggningen inom anstalter och häkten fortsätter att öka. Kriminalvården kan inte möta volymökningarna inom nuvarande anslagsram. För att ge kriminalvården förutsättningar att öka tillgången på platser anser regeringen att anslaget 4:6 *Kriminalvården* behöver ökas med 200 000 000 kronor.

4:10 Brottsoffermyndigheten

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 093 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 4:10 *Brottsoffermyndigheten* ökas med 3 000 000 kronor.

Anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet ansökningar om brottsskadeersättning ökar. För att kunna hantera ärendetillströmningen behöver Brottsoffermyndigheten mer personal. Utgifter för detta ryms inte inom anvisat anslag. För att ge myndigheten möjligheter att klara volymökningarna anser regeringen att anslaget 4:10 *Brottsoffermyndigheten* bör ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 4:7 *Brottsförebyggande rådet* minskas med 1 000 000 kronor och anslaget 4:2 *Säkerhetspolisen* minskas.

7.2.5 Utgiftsområde 6 Försvar samt beredskap mot sårbarhet

Försvarets materielverk

Regeringen har ett bemyndigande att innevarande år låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 21 500 000 000 kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 25 500 000 000 kronor för att tillgodose behovet av rörelsekapital.

Skälen för regeringens förslag: För att finansiera utestående förskott till industrin och övrigt behov av rörelsekapital har regeringen bemyndigats att 2003 låta Försvarets materielverk disponera en kredit i Riksgäldskontoret på högst 21 500 000 000 kronor.

Till följd av leasing av JAS 39 Gripen-flygplan till Ungern samt ett förändrat orderläge gent-

emot industrin har behovet av rörelsekapital ökat. Regeringen anser därför att krediten bör höjas med 4 000 000 000 kronor.

6:8 Försvarets radioanstalt

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 454 307 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:8 *Försvarets radioanstalt* ökas med 25 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:2 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med 25 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Takten i den tekniska utvecklingen på signalspaningsområdet och behovet av inhämtningskapacitet har ökat i en sådan omfattning att Försvarets radioanstalts investeringar i teknik behöver utökas. Anslaget 6:8 *Försvarets radioanstalt* bör därför ökas med 25 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 6:2 *Materiel, anläggningar samt forskning och teknikutveckling* minskas med 25 000 000 kronor.

6:11 Nämnder m.m.

I statsbudgeten för innevarande budgetår finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 095 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 6:11 *Nämnder m.m.* minskas med 1 950 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till finansieringen av höjningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* minskas anslaget 6:11 *Nämnder m.m.* med 1 950 000 kronor.

7.2.6 Utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

8:1 Bistandsverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 15 886 126 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att göra ekonomiska åtaganden om högst 22 883 000 000 kronor och att ställa ut garantier om högst 12 000 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* minskas med 94 979 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att för anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* under 2003 ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden innebär utgifter på högst 24 164 000 000 kronor efter 2003.

Regeringen bemyndigas att under 2003 ställa ut garantier intill ett sammanlagt belopp av 580 825 000 kronor för de lån som Europeiska Investeringsbanken lämnar inom ramen för Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet.

Anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* får även användas för att betala avgift motsvarande full riskavspiegande premie för de garantier som svenska staten utfärdar med anledning av Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet.

Skälen till regeringens förslag: Regeringen anser att anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* skall minskas med 94 979 000 kronor för att bidra till att finansiera ökade utgifter inom detta utgiftsområde och utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar. Avräkningen från bistandsramen för flyktingkostnader skall ökas med 75 000 000 kronor.

Sedan 1993 har privatpersoner betalat in 170 347 kronor i bidrag till biståndet på ett postgiro-konto som tillhör Utrikesdepartementet. Dessa pengar har sedan redovisats på inkomsttiteln *Övriga inkomster av statens verksamhet*. En utbetalning på 150 000 kronor för biståndsåndamål har gjorts. Även de återstående 20 347 kronorna skall överföras till anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* för att användas i enlighet med bidragsgivarnas syfte. Finansiering sker genom att anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas.

Bemyndigandet att öka de ekonomiska åtagandena avser det multilaterala utvecklingsam-

arbetet. Orsaken till att bemyndigandet behöver ökas är att justeringar som uppgår till 1 281 000 000 kronor har gjorts av förpliktelser som utestod vid utgången av 2002.

Sverige har i samband med ingåendet av Lomé IV Bis och Cotonou-avtalet mellan EU och 77 länder i Afrika, Karibien och Stilla havet förbundit sig att dela på risken för de lån Europeiska Investeringsbanken lämnar av egna medel under detta avtal. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2003 utfärda garantier intill ett belopp av 580 825 000 kronor för detta ändamål.

Regeringens bedömning är att full riskavspiegande avgift inte bör debiteras förmånstagnarna för dessa garantier, varför regeringen föreslår att anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* skall få användas även för att betala sådana garantiavgifter.

8:2 Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 492 740 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen till regeringens förslag: För den nya myndigheten Folke Bernadotteakademien har för innevarande år 20 000 000 kronor reserverats under anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet*. Myndigheten har under första halvan av 2003 finansierats från anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete* vilket nu korrigeras genom att detta anslag ökas med 10 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 8:1 *Bistandsverksamhet* minskas.

8:4 Folke Bernadotteakademien

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört på statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 8:4 *Folke Bernadotteakademin* på 10 000 000 kronor anvisas.

Skälen till regeringens förslag: För den nya myndigheten Folke Bernadotteakademin har för innevarande år 20 000 000 kronor reserverats under anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet*. Myndigheten har tillfälligt finansierats från anslaget 8:2 *Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete*. Ett nytt ramanslag 8:4 *Folke Bernadotteakademin* bör föras upp på statsbudgeten för detta ändamål med 10 000 000 kronor. Utgifterna för andra halvan av 2003 täcks därmed. Finansiering sker genom att anslaget 8:1 *Biståndsverksamhet* minskas.

7.2.7 Utgiftsområde 8 Invandrare och flyktingar

10:2 Integrationsåtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 51 742 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* ökas med 30 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår i propositionen Ett utvidgat skydd mot diskriminering (prop. 2002/03:65) en ny lag om förbud mot diskriminering. Vidare föreslås ändringar i 1999 års arbetsrättsliga lagar med förbud mot diskriminering. Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO), Handikappombudsmannen (HO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) får nya uppgifter till följd av förslaget. Förslaget innebär också ett behov av informations- och utbildningsinsatser. För att möjliggöra detta behöver resurserna ökas med 5 000 000 kronor.

Integrationsverket fördelar medel enligt förordningen (2002:989) om statligt stöd för verksamhet som förebygger och motverkar diskriminering. Stödet till sådan verksamhet bör förstärkas. Ytterligare 5 000 000 kronor behövs därför.

För att upprätta ett skyddat boende m.m. för flickor och unga kvinnor som riskerar att utsättas för s.k. hedersrelaterat våld bör anslaget vidare ökas med 20 000 000 kronor.

Sammantaget skall anslaget 10:2 *Integrationsåtgärder* ökas med 30 000 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande uppförda anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* minskas.

11:1 Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 230 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslag 11:1 *Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna* ökas med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Insatserna inom de lokala utvecklingsavtalen har lett till att nya arbetssätt har tagits fram. För att permanenta nya metoder och ge tid till att hitta former i ordinarie strukturer ökas anslaget 11:1 *Utvecklingsinsatser i storstadsregionerna* med 40 000 000 kronor.

12:1 Migrationsverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 617 511 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:1 *Migrationsverket* ökas med 5 800 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Migrationsverket har idag processansvaret i migrationsarbetet som berör flera myndigheter, inklusive utlandsmyndigheterna. Ansvar för IT-stödet till den processinriktade organisationen för hantering av utlänningsärenden, som infördes 1999, har dock varit uppdelat mellan Regeringskansliet och Migrationsverket. Migrationsverket skall från den 1

januari 2004 överta det finansiella ansvaret för IT-stödet i migrationsarbetet på utlandsmyndigheterna. Regeringskansliet har det tekniska ansvaret för IT-stödet på utlandsmyndigheterna och skall installera de delar av IT-stödet som berör migrationsarbetet. Migrationsverket skall dock redan från den 1 juli 2003 finansiera kostnader för ersättningsinvesteringar, tillkommande infrastruktur och hårdvara som behövs för migrationsarbetet på utlandsmyndigheterna. Härigenom får Migrationsverket både det finansiella och verksamhetsmässiga ansvaret för IT-stödet. Ökade medel behövs och anslaget 12:1 *Migrationsverket* bör därför ökas med 5 800 000 kronor. Finansieringen sker genom att det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 90:5 *Regeringskansliet m.m.* minskas med samma belopp.

12:2 Mottagande av asylsökande

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 154 274 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* ökas med 122 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för ersättning till kommuner för vård av barn och unga under 18 år i annat hem än barnets eget om barnet omfattas av 1 § första stycket 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande.

Anslaget får även användas för ersättning till kommuner för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare.

Skälen för regeringens förslag: Antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. Fler personer än beräknat finns inskrivna i Migrationsverkets mottagandesystem vilket gör att utgifterna ökar. Anslaget 12:2 *Mottagande av asylsökande* behöver därför ökas med 122 000 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att utgifterna minskas inom utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

En kommun har rätt till ersättning för kostnader för vård av barn under 18 år i annat hem än barnets eget om barnet omfattas av 1 § första

stycket lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande m.fl. under den tid som barnets ansökan om uppehållstillstånd prövas. Ersättning lämnas för vård som ges med stöd av socialtjänstlagen (2001:453) eller lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga. Om ansökan om uppehållstillstånd avslås och ett beslut om avvisning eller utvisning skall verkställas lämnas ersättning också för vård under tiden fram till dess barnet lämnar landet. Rätten till ersättning till kommuner bör också omfatta motsvarande vårdinsatser som ges till barn som omfattas av 1 § första stycket 2 lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande. Riksdagen bör därför godkänna att anslaget används även för detta ändamål.

Migrationsverket har enligt lagen (1994:137) om mottagande av asylsökande (LMA) huvudansvar för mottagandet av asylsökande m.fl. Verket erbjuder lämpligt boende i anläggningar för bl.a. asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Dessa barn behöver skydd och hjälp. Socialnämnden har enligt 2 kap. 2 § socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för dem som vistas i kommunen. Därför skall kommunen enligt 11 kap. 1 och 2 §§ socialtjänstlagen (2001:453) utreda barnets behov av insatser och fatta beslut om var barnet skall bo. Boende kan ske i familjehem, hem för vård eller boende, eller i Migrationsverkets gruppboende.

Kommunerna bör lämnas ersättning för vissa utredningskostnader m.m. avseende asylsökande barn som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. Den statliga ersättningen till kommunerna för dessa utredningar m.m. avses gälla under en övergångstid. Regeringen avser att under denna tid och efter samråd med Svenska kommunförbundet och Landstingsförbundet, pröva och fastställa de närmare grunderna för statlig ersättning till kommunerna avseende asylsökande barn m.fl. som kommit till Sverige utan legal vårdnadshavare. För att möjliggöra den tillfälliga ersättningen bör riksdagen godkänna att anslaget används även för detta ändamål.

12:4 Utlänningsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 114 074 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:4 *Utlänningsnämnden* ökas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. För att förkorta handläggningstiderna hos Utlänningsnämnden och därmed minska väntetiderna i Migrationsverkets mottagandesystem, bör anslaget 12:4 *Utlänningsnämnden* ökas med 10 000 000 kronor.

12:5 Offentligt biträde i utlänningsärenden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 127 027 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* ökas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet asylsökande ligger på en fortsatt hög nivå bl.a. som en följd av Sveriges operativa inträde i Schengensamarbetet. Kostnaderna för offentligt biträde i utlänningsärenden bedöms komma att överstiga anvisade medel. Anslaget 12:5 *Offentligt biträde i utlänningsärenden* bör därför ökas med 5 000 000 kronor.

12:6 Utresor för avvisade och utvisade

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 105 556 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 12:6 *Utresor för avvisade och utvisade* ökas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Antalet verkställda utresor har ökat vilket lett till högre kostnader och en större anslagsförbrukning än tidigare beräknat. Anslaget 12:6 *Utresor för avvisade*

och utvisade bör därför ökas med 15 000 000 kronor.

7.2.8 Utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg

13:1 Sjukvårdsförmåner m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 608 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 13:1 *Sjukvårdsförmåner m.m.* ökas med 430 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Den 1 juli 2002 infördes inom tandvårdsförsäkringen ett högkostnadsskydd för protetik för personer som är 65 år eller äldre. Efterfrågan och den begärda genomsnittliga tandvårdsersättningen har varit betydligt högre än vad regeringen tidigare beräknat. De ökade kostnaderna beror också på att många äldre valt att skjuta upp protetiska behandlingar i väntan på att högkostnadsskyddet skulle införas. Eftersom många protetiska behandlingar tar lång tid att genomföra och det dröjer innan tandvårdsräkningar lämnas in till försäkringskassan beräknas utgifterna för regel förändringen uppstå först under 2003. För att klara utgifterna bör anslaget 13:1 *Sjukvårdsförmåner m.m.* ökas med 430 000 000 kronor.

14:4 Statens folkhälsoinstitut

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 124 894 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* ökas med 85 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringsrätten har i ett antal domar den 20 december 2002 slagit fast att de avgifter som tagits ut med stöd av alkohollagen (1994:1738) enligt den tidigare ordningen för partihandel stätt i strid med EG-fördraget och att dessa avgifter måste återbetalas.

Domen innebär att återbetalning måste ske till ett stort antal företag. Kostnaden har av Statens folkhälsoinstitut, som skall svara för återbetalningarna, preliminärt uppskattats till ca 85 000 000 kronor. Anslaget 14:4 *Statens folkhälsoinstitut* skall därför ökas med detta belopp.

14:7 Folkhälsopolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 86 554 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 14:7 *Folkhälsopolitiska åtgärder* ökas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Utvecklingen av spelmarknaden går snabbt. Nya spelformer uppstår, den totala omsättningen ökar och marknadsföringen av olika spel blir alltmer omfattande. Detta kan medföra att de negativa konsekvenserna av spelande ökar, både ur ett socialt och hälsomässigt perspektiv. Regeringen bedömer att det finns behov av åtgärder för att motverka negativa sociala och hälsomässiga effekter av spelberoende. Anslaget 14:7 *Folkhälsopolitiska åtgärder* skall av dessa skäl ökas med 5 000 000 kronor.

16:4 Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 80 394 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med 500 000 kronor.

Anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas med 7 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att öka möjligheterna för handikapporganisationerna att bedriva insatser för personer med funktionshinder bör anslaget 16:4 *Bidrag till viss verksamhet för personer med funktionshinder* ökas med

500 000 kronor. För att finansiera denna ökning, ökningen av andra anslag inom detta utgiftsområde, ökningen av ett anslag under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning samt ett nytt anslag under utgiftsområde 22 Kommunikationer minskas anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* med 7 000 000 kronor.

16:5 Bidrag till handikapporganisationer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 157 248 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:5 *Bidrag till handikapporganisationer* ökas med 1 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Handikapporganisationerna fyller en central funktion bland folkrörelserna i Sverige genom att följa och rapportera om livsvillkoren för personer med funktionshinder. Organisationerna bidrar också till att förverkliga målen för handikappolitiken. I samband med att den nya förordningen om statsbidrag till handikapporganisationerna trädde i kraft den 1 juli 2001 har regeringen låtit kartlägga effekterna av de nya bestämmelserna. Resultaten visade att en övervägande del av handikapporganisationerna anser att det nya regelsystemet är bättre och mer rättvist än det gamla. Kritik har dock riktats mot det nya systemet då ett fåtal gamla organisationer får kraftigt minskade bidrag. Regeringen anser att dessa negativa effekter bör begränsas. Anslaget 16:5 *Bidrag till handikapporganisationer* bör därför ökas med 1 500 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas.

16:7 Bilstöd till handikappade

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 164 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade* ökas med 56 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Bidrag till bilstöd är ett viktigt medel för att uppnå regeringens mål för handikappolitiken. För att förkorta väntetiderna för bidrag anser regeringen att anslaget 16:7 *Bilstöd för handikappade* bör ökas med 56 000 000 kronor.

Finansiering sker delvis genom att det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsför-sörjning och byggande uppförda anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minskas som följd av den ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag som regeringen föreslår. Finansiering sker också genom att det under utgiftsområde 22 Kommunikationer uppförda anslaget 37:2 *Upphandling av samhälls-åtaganden* minskas.

16:9 Statens institut för särskilt utbildningsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 26 373 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 16:9 *Statens institut för särskilt utbildningsstöd* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: EU:s minister-råd har utlyst 2003 till det Europeiska handi-kappåret. Kommissionen har avsatt medel för projekt på nationell, regional och lokal nivå under förutsättning att medlemsstaterna tillskjuter motsvarande belopp. Statens institut för särskilt utbildningsstöd (Sisus) har fått regeringens uppdrag att administrera och finansiera projekten under handikappåret. För 2003 erhöll Sisus en miljon kronor för att finansiera projekten under handikappåret. Kostnaderna som uppkommer ryms dock inte inom Sisus anslag. För att fullt ut kunna finansiera det svenska åtagandet i sam-band med handikappåret bör därför anslaget 16:9 *Statens institut för särskilt utbildningsstöd* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildningsstöd* minskas.

17:1 Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 35 446 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 17:1 *Stimulansbi-drag och åtgärder inom äldrepolitiken* ökas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Pensionärsor-ganisationerna fyller en viktig funktion. Deras verksamhet spänner över ett vitt fält alltifrån kurser och seminarier till rådgivning och hjälpin-satser av olika slag. De företräder också äldres intressen i olika beslutsprocesser inom bl.a. kommuner, landsting och stat. För att ytterligare stärka pensionärsorganisationernas möjligheter att erbjuda verksamheter för äldre samt företräda deras intressen i olika sammanhang anser reger-ingen att anslaget 17:1 *Stimulansbidrag och åtgärder inom äldrepolitiken* bör ökas med 1 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 16:3 *Statsbidrag till särskilt utbildnings-stöd* minskas.

7.2.9 Utgiftsområde 10 Ekonomisk trygghet vid sjukdom och handikapp

Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring

Sjukpenninggrundande inkomst vid beräkning av sjukpenning

Regeringens förslag: Den sjukpenninggrundande inkomsten skall multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning. Vid beräkning av andra förmåner som relateras till sjukpenningen skall någon sådan beräkning inte göras.

Bakgrund: Enligt lagen (1962:381) om allmän försäkring (AFL) är sjukpenninggrundande inkomst den årliga inkomst i pengar som en för-säkrad kan antas komma att tills vidare få för eget arbete här i landet, antingen såsom arbetsta-gare i allmän eller enskild tjänst (inkomst av an-

ställning) eller på annan grund (inkomst av annat förvärvsarbete). Att inkomsten skall beräknas som årlig inkomst innebär att tillfälliga inkomständringar och inkomstvariationer under året normalt inte skall påverka den sjukpenninggrundande inkomsten.

Av Riksförsäkringsverkets föreskrifter om sjukpenninggrundande inkomst (RFFS 1998:12) framgår att inkomsten skall vara av viss varaktighet. Endast sådan inkomst beaktas som den försäkrade kan antas komma att tills vidare få av eget arbete under minst sex månader i följd eller av eget årligen återkommande arbete (säsongarbete). Den sjukpenninggrundande inkomsten måste uppgå till lägst 24 procent av det för året gällande prisbasloppet, vilket för 2003 är 38 600 kronor. Detta innebär att den lägsta inkomst som kan läggas till grund för sjukpenninggrundande inkomst måste uppgå till minst 9 300 kronor. Den sjukpenninggrundande inkomsten är begränsad till 7,5 prisbasbelopp, vilket innebär att den högsta sjukpenninggrundande inkomsten uppgår till 289 500 kronor enligt 2003 års nivå.

Den sjukpenninggrundande inkomsten används som ersättningsunderlag vid beräkning av sjukpenning, föräldrapenning m.fl. dagersättningar som är avsedda att ge den enskilde individen kompensation vid inkomstförlust.

Skälen för regeringens förslag: Sjukskrivningarna har ökat kraftigt under de senaste åren och ökningen av ohälsan i arbetslivet fortsätter. Det är i synnerhet de långa sjukskrivningarna som ökar. Drygt 126 000 personer har för närvarande varit sjukskrivna under längre tid än ett år. Ungefär en tredjedel av dem har varit sjukskrivna under mer än två år. Samhällets kostnader för ohälsorelaterade förmåner ökar och dessutom motverkar ohälsan näringslivets utveckling på sikt. Det ökande antalet sjukskrivningar har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat dramatiskt.

Som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna föreslår regeringen att den sjukpenninggrundande inkomsten skall multipliceras med faktorn 0,97 vid beräkning av sjukpenning enligt AFL. Övriga dagersättningar som beräknas med utgångspunkt i sjukpenningen påverkas dock inte av förslaget. Sådan ersättning såsom föräldrapenning och havandeskapspenning beräknas således på en oreducerad sjukpenninggrundande inkomst.

Den nya beräkningsregeln föreslås träda i kraft den 1 juli 2003. Ett lagförslag i ärendet

finns i avsnitt 3.4. Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och har beretts med Riksförsäkringsverket.

Sjukpenningens storlek vid arbetslöshet

Regeringens förslag: För försäkrade som är arbetslösa och som skulle ha varit berättigade till arbetslöshetsersättning, skall sjukpenningbeloppet under ett sjukdomsfall motsvara det belopp som skulle ha betalats ut i arbetslöshetsersättning.

Bakgrund: Fastställande av en sjukpenninggrundande inkomst bygger på principen om inkomstbortfall, dvs. man måste ha en viss inkomst för att vara försäkrad och inkomstens storlek påverkar i sin tur storleken på den sjukpenninggrundande inkomsten. Normalt sett omfattas den som saknar inkomst således inte av sjukpenningförsäkringen. Om inkomstförhållandena förändras för den försäkrade skall enligt det nu gällande regelsystemet också den fastställda sjukpenninggrundande inkomsten ändras. Den som inte längre har inkomst omfattas då inte av sjukpenningförsäkringen.

I vissa situationer kan man emellertid vara försäkrad för sjukpenning trots att man inte har någon inkomst. Till de grupper som omfattas av sådana s.k. SGI-skyddade tider hör – under vissa omständigheter – bl.a. studerande och arbetslösa.

Nuvarande bestämmelser om sjukpenning vid arbetslöshet

Försäkringsskyddet vid arbetslöshet är inte enhetligt. I stället tillämpas två olika principiella lösningar för att skydda den arbetslöse individens sjukpenninggrundande inkomst.

Den första lösningen innebär att för den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program och får aktivitetsstöd hålls den tidigare sjukpenninggrundande inkomsten vilande under denna tid. Aktivitetsstöd är en sammanfattande benämning på den ersättning som lämnas till arbetssökande som deltar i de arbetsmarknadspolitiska programmen. Bestämmelserna om aktivitetsstöd finns i förordningen (1996:1100) om aktivitets-

stöd. Försäkringskassan beräknar och betalar ut aktivitetsstödet. Den som är berättigad till arbetslöshetsersättning eller är utförsäkrad har samma ersättning som skulle ha lämnats vid arbetslöshet, dock lägst 320 kronor per dag. En deltagare som inte uppfyller kraven för arbetslöshetsersättning får aktivitetsstöd med 223 kronor per dag. Blir en deltagare i ett arbetsmarknadspolitiskt program sjuk har denne rätt till aktivitetsstöd. Någon sjukpenning betalas därför inte ut i sådana fall.

Den andra principiella lösningen innebär att en arbetslös person får behålla den sjukpenninggrundande inkomsten om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande enligt vissa angivna krav. Lagregleringen är numera uppbyggd så att det i lagen om allmän försäkring anges att det skall finnas SGI-skydd vid arbetslöshet men att grunderna anges av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer. Grunderna har utvecklats i förordningen (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst vid studier eller arbetslöshet. Den som således inte deltar i arbetsmarknadspolitiskt program utan står till arbetsmarknadens förfoganden enligt de grunder som regleras i förordningen ovan har rätt till sjukpenning baserad på den tidigare sjukpenninggrundande inkomsten, dvs. den inkomst som förelåg innan arbetslösheten inträffade, om han eller hon skulle bli sjuk under den skyddade tiden. Något krav på att den försäkrade skall vara berättigad till arbetslöshetsersättning finns inte.

Att det finns två olika former av försäkringsskydd innebär också att det finns två olika sätt att beräkna ersättningen vid ett eventuellt sjukfall under skyddad tid. Vid det första fallet när den försäkrade erhåller aktivitetsstöd innebär det vilande försäkringsskyddet att ersättning vid eventuell sjukdom baseras på aktivitetsstödet, dvs. individen får behålla sitt aktivitetsstöd under sjukdom. Den tidigare sjukpenninggrundande inkomsten aktiveras först när programmet har avslutats eller ett definitivt avbrott görs i programmet. Definitivt avbrott anses föreligga när en person inte längre medverkar i programmet och kräver som regel ett beslut från länsarbetsnämnden/arbetsförmedlingen. Försäkringskassan får i sådana fall uppgift om när den försäkrade har skilts från aktiviteten.

Skillnader i nivåer och principer för ersättning vid sjukdom under arbetslöshet medför att den som deltar i ett arbetsmarknadspolitiskt program

vid sjukdom ofta får lägre ersättning än den som enbart står till arbetsmarknadens förfogande. Högsta sjukpenning dvs. 80 procent av den sjukpenninggrundande inkomsten för 2003 är 19 300 kr/mån före skatt. Ersättningen från arbetslöshetskassan är maximalt 16 060 kronor i månaden före skatt de första ett hundra dagarna. Därefter sjunker ersättningen. Eftersom det är relativt ovanligt att en arbetslös får delta i ett arbetsmarknadspolitiskt program inom de första etthundra dagarna (ca fem månader) är det också ovanligt att personer som deltar i sådana program har rätt till maximal ersättning.

Reglerna om sjukpenninggrundande inkomst och ersättningens storlek under arbetslöshet har diskuterats under många år. Riksrevisionsverket (RRV) gjorde i sin rapport Vad skall sjukförsäringen omfatta? från 1990 vissa jämförelser mellan å ena sidan sjukpenning och å andra sidan bl.a. olika arbetslöshetsersättningar. Riksförsäkringsverket (RFV) har därefter i RFV ANSER 1992:4 Översyn av reglerna om sjukpenninggrundande inkomst (SGI) föreslagit förändrade regler för arbetslösa försäkrade.

Den kritik som finns mot nuvarande regler har framför allt sin grund i att en arbetslös försäkrad vid sjukdom i de flesta fall erhåller en högre ersättning i form av sjukpenning än vad han eller hon annars skulle ha erhållit i arbetslöshetsersättning. Även den som av olika skäl – t.ex. utförsäkring – inte har rätt till någon arbetslöshetsersättning har vid sjukdom rätt att erhålla sjukpenning motsvarande den tidigare sjukpenninggrundande inkomsten så länge den enskilde uppfyller de kriterier som gäller för SGI-skydd vid arbetslöshet.

Skälen för regeringens förslag: För den som vid bedömningstillfället saknar inkomst, kan ersättningen med nuvarande regler komma att grundas på en tidigare inkomst som den försäkrade inte har haft på länge och kanske inte heller har utsikter att få i en framtid.

Regeringen anser att inkomstbortfallet vid sjukdom bör motsvara det inkomstbortfall som uppstår genom att arbetslöshetsersättning inte längre betalas ut. På så sätt knyts ersättningen vid sjukdom närmare till det faktiska inkomstbortfallet som den enskilde har i form av att arbetslöshetsersättning inte betalas ut under sjukperioden.

Som en följd av regeringens förslag kommer den försäkrade som erhåller sjukpenning som motsvarar arbetslöshetsförsäkringen inte att få

följa löneutvecklingen i det tidigare arbetet, eftersom ersättningen inte längre knyts till den sjukpenninggrundande inkomsten utan till det belopp som skulle ha betalats ut i arbetslöshetsersättning om den försäkrade inte varit sjukskriven. Det bör i stället vara den löneutveckling som sker inom arbetslöshetsförsäkringen som i dessa fall skall gälla även inom sjukpenningförsäkringen.

Arbetslöshetsersättning betalas som regel ut för fem dagar per vecka. Sjukpenning betalas ut antingen som tim- eller dagberäknad ersättning eller som kalenderdagberäknad ersättning, dvs. årsinkomsten delas med 365. Enligt nuvarande regler betalas kalenderdagberäknad sjukpenning alltid ut för den som är arbetslös. Regeringens förslag innebär att den ersättning som den försäkrade skulle ha haft rätt till i arbetslöshetsersättning för fem dagar under en vecka bör utges som dagberäknad sjukpenning, dvs. sjukpenning bör betalas ut för de dagar som annars arbetslöshetsersättning skulle ha utgivits, med den inskränkningen att sjukpenning inte utges för den första dagen (karensdagen).

Principiellt bör alla arbetslösa försäkrade som blir sjukskrivna behandlas på samma sätt. Det kan av många skäl inte vara försvarligt att det skall vara fördelaktigare att vara sjukskriven när arbetslöshetsperioden inträffar än att sjukperioden inträffar under en arbetslöshetsperiod. En rimlig lösning är av detta skäl att sjukpenningen anpassas till arbetslöshetsersättningen i och med att arbetslösheten inträder. Regeringen anser därför att de ändrade reglerna för att betala ut sjukpenning under en arbetslöshetsperiod även skall omfatta samtliga sjukdomsfall som påbörjats före en sådan period. Förslaget innebär att samtliga ersättningsfall där sjukpenning utges och där den försäkrade skulle ha varit berättigad till arbetslöshetsersättning om han eller hon inte varit sjuk kommer att omfattas från och med den tidpunkt de ändrade reglerna börjar att gälla. Enligt uppgifter från Riksförsäkringsverket beräknas förslaget på helår innebära en ökad belastning hos försäkringskassorna med ca 30 årsarbetskrafter.

Regeringens förslag bör träda i kraft den 1 juli 2003 och även omfatta den som redan uppbär sjukpenning när bestämmelserna träder i kraft. Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.4. Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och har beretts med Riksförsäkringsverket.

Förslag till lag om ändring i lagen (1991:1047) om sjuklön

Ärendet och dess beredning: Regeringen beslutade den 7 december 2000 att tillkalla en särskild utredare med uppgift att föreslå en handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet (dir. 2000:92). Utredningen (HpH-utredningen) överlämnade i januari 2002 slutbetänkandet Handlingsplan för ökad hälsa i arbetslivet (SOU 2002:5). I betänkandet föreslås bl.a. att den generella sjuklöneperioden skall förlängas till sextio dagar och att det för mindre arbetsgivare inför ett obligatoriskt högkostnadsskydd. Betänkandet har remissbehandlats och remissvaren finns tillgängliga i Socialdepartementet (dnr S2002/137/SF).

Lagrådet

Det framlagda lagförslaget i lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) hör till Lagrådets granskningsområde. Förslaget är av stor betydelse för regeringens ekonomiska politik redan under 2003. Förslaget måste därför överlämnas i 2003 års ekonomiska vårproposition. Regeringen anser därför att förslaget är så brådskande att den fördröjning av ärendet som granskningen skulle medföra är till avsevärt men.

Förlängning av sjuklöneperioden

Regeringens förslag: Sjuklöneperioden skall förlängas från 14 till 21 dagar.

Utredningens förslag: Utredningen föreslår att den generella sjuklöneperioden skall förlängas till 60 dagar.

Remissinsatserna: En stor majoritet av remissinstanserna avvisar förslaget. *Riksförsäkringsverket*, *Statens folkhälsoinstitut*, *Föreningen Svensk Företagshälsövård*, *Svenska Rygginstitutet AB*, *Sveriges läkarförbund*, *Kammarkollegiet*, *Vinnova*, *Svenska företagsläkarföreningen* tillstyrker förslaget helt eller med vissa förbehåll. *Riksrevisionsverket* och *Statskontoret* ser vissa fördelar med förslaget och finner det värt att pröva. *SACO* kan tänka sig en förlängning av sjuklöneperioden till 28 dagar, men bara på försök och med noggrann utvärdering av dess effekter. *Sve-*

riges Försäkringsförbund tillstyrker ur ett försäkringstekniskt perspektiv att sjuklönen förlängs förutsatt att arbetsgivarna kompenseras fullt ut via avgiftssänkning. *Lantbrukarnas Riksförbund* anser att förslaget inte skall omfatta de mindre företagen.

Bakgrund: Lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) infördes den 1 januari 1992 bl.a. för att öka arbetsgivarens ansvar för de anställdas arbetsmiljö och hälsa samt för att tillförsäkra de anställda en mer rättvis kompensation för inkomstförluster till följd av sjukdom.

I SjLL regleras arbetstagarens rätt till ersättning vid korta sjukdomsfall. Från och med den andra till och med den fjortonde dagen av varje sjukperiod får arbetstagaren behålla 80 procent av den lön och andra anställningsförmåner som skulle ha utbetalats om han eller hon fullgjort sina arbetsuppgifter. För den första dagen i sjuklöneperioden betalas ingen ersättning (karensdag).

Om en ny sjukperiod börjar inom fem kalenderdagar från det att en tidigare sjukperiod avslutats skall den betraktas som en fortsättning på den tidigare sjuklöneperioden när det gäller karensdag och avgränsningen av sjuklöneperioden.

Arbetstagarens rätt till sjuklön gäller fr.o.m. den första dagen av anställningstiden. Den som är anställd kortare tid än en månad har dock rätt till sjuklön bara om vissa kvalifikationsvillkor är uppfyllda. Uppdragstagare och egenföretagare omfattas inte av sjuklönesystemet.

SjLL inskränker inte den rätt till sjuklön som kan finnas enligt någon annan lag. En sådan rätt har sjömän enligt sjömanslagen (1973:282). Dessa bestämmelser medför rätt till full lön vid sjukdom och under längre tid än vad som följer av SjLL.

SjLL är tvingande till arbetstagarens förmån. Från vissa av lagens regler får dock avvikelser göras genom kollektivavtal som på arbetstagar sidan slutits eller godkänts av en sådan central arbetstagarorganisation som avses i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Bland annat får den närmare beräkningen av lön och andra anställningsformer ske utifrån bransch- och arbetsanpassade avtalsbestämmelser. Någon principiell avvikelse från lagens sjuklönenivåer är dock inte avsedd.

Arbetstagarens rätt till sjuklön bygger på att anmälan om sjukfallet görs till arbetsgivaren. Den anställde skall lämna arbetsgivaren en skriftlig försäkran om att han eller hon har varit

sjuk och i vilken omfattning sjukdomen satt ned arbetsförmågan.

Från och med den sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningsdagen skall arbetstagaren styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom läkarintyg. Ett intyg som arbetstagaren visar arbetsgivaren behöver inte innehålla närmare uppgifter om sjukdomen om inte annat överenskommit genom kollektivavtal. Om det finns särskilda skäl kan försäkringskassan ålägga den anställde att styrka nedsättningen av arbetsförmågan genom läkarintyg, antingen i ett pågående sjukdomsfall fr.o.m. en tidigare dag än den sjunde kalenderdagen efter sjukanmälningsdagen eller fr.o.m. den första dagen i varje kommande sjukperiod.

Tystnadsplikt gäller i arbetsgivarens personaladministrativa verksamhet med avseende på uppgifter om den anställdes hälsotillstånd eller personliga förhållanden i övrigt som har lämnats genom försäkran för sjuklön eller genom intyg av läkare.

Om sjukperioden och anställningen fortsätter efter sjuklöneperiodens utgång skall arbetsgivaren inom sju kalenderdagar efter denna tidpunkt anmäla sjukdomsfall till försäkringskassan.

Antalet karensdagar begränsas till tio under en tolv månadersperiod. Antalet karensdagar beräknas i förhållande till sjuklön från varje arbetsgivare för sig och till sjukpenning från försäkringskassan för sig.

Efter ansökan av en anställd som på grund av sjukdom kan antas komma att vara borta från arbetet i särskild stor omfattning kan försäkringskassan besluta att särskilda bestämmelser skall gälla för en sådan arbetstagar och dennes arbetsgivare. Ett beslut varigenom kassan bifallit en sådan ansökan medför dels att den anställde har rätt till sjuklön efter en kompensationsnivå om 80 procent också för den första dagen i varje sjuklöneperiod, dels att ersättning kan betalas till arbetsgivaren från sjukförsäkringen för kostnader för sjuklön till den anställde. Ersättning kan betalas till arbetsgivaren från sjukförsäkringen för kostnader för sjuklön även till arbetstagar som har en sjukdom som under en tolv månadersperiod medför risk för en eller flera längre sjukperioder. Ersättningen utbetalas av kassan efter skriftlig ansökan av arbetsgivaren och avser hela sjuklöneperioden.

Företag med få anställda har en möjlighet att försäkra sig hos försäkringskassan mot sjuklönekostnader avseende tid fr.o.m. den tredje er-

sättningsdagen. Rätt att teckna en sådan försäkring har arbetsgivare vars sammanlagda löne-kostnader under ett kalenderår – efter avdrag för sociala avgifter – inte beräknas överstiga summan av 130 gånger det för respektive år gällande prisbasbeloppet.

Om det uppkommer en tvist mellan en anställd och en arbetsgivare om rätt till sjuklön och tvisten gäller frågan om den anställdes arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom, nedsättningens omfattning eller om ett arbetstagarförhållande föreligger, kan försäkringskassan betala ersättning till den anställda, s.k. sjuklönegaranti. Ersättningen betalas, efter ansökan av den anställda, med skäligt belopp upp till ett högsta fastställt belopp, om det är sannolikt att han eller hon har rätt till den begärda sjuklönen eller del därav. I den utsträckning som ersättning betalas ut inträder försäkringskassan i den anställdes rätt gentemot arbetsgivaren.

För arbetstagares fordran på sjuklön gäller vanliga regler avseende lönefordran. Mål mellan arbetstagar och arbetsgivare om tillämpning av lagen handläggs enligt lagen om rättegång i arbetstvister. I tvist om rätt till sjuklön skall försäkringskassan på begäran av arbetsgivare, arbetstagar, arbetstagarorganisation eller domstol yttra sig i frågan om arbetstagarens arbetsförmåga är nedsatt på grund av sjukdom eller om nedsättningens omfattning.

Skälen för regeringens förslag: De ökade antalet sjukskrivningar har medfört att utgifterna för sjukpenning har ökat drastiskt. Som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningarna föreslår Regeringen att sjuklöneperioden förlängs från 14 till 21 dagar.

Enligt regeringens bedömning har införandet av en sjuklöneperiod år 1992 inneburit stora fördelar. Bland annat har den enskildes kompensation för inkomstbortfall vid sjukdom förbättrats. Vidare framgår att administrationen av sjuklöneperioden i stort fungerar mycket tillfredsställande. Bortsett från vissa enstaka gränsdragningsproblem gör regeringen den bedömningen att införandet av en sjuklöneperiod har visat sig i allt väsentligt vara positivt.

Regeringen konstaterar samtidigt att det rehabiliteringsansvar som infördes för arbetsgivaren den 1 januari 1992 inte fungerat på det sätt som avsetts. Det finns därför skäl att ge arbetsgivarna starkare drivkrafter att fullgöra sin reha-

biliteringsskyldighet. Även arbetsgivarnas förebyggande arbete bör kunna utvecklas.

För att stärka arbetsgivarnas ansvar för det tidiga och aktiva rehabiliteringsarbetet anser regeringen att det finns starka skäl att förlänga sjuklöneperioden och därigenom ytterligare förstärka åtgärdsansvaret med försörjningsansvaret.

Vidare innebär en sjuklöneförlängning att arbetsgivarens kostnader i högre grad blir rörliga och därmed mer påverkbara. Detta torde stärka incitamenten för att vidta åtgärder och därmed bidra till en snabbare rehabiliteringsprocess.

Liksom vid införandet av sjuklön år 1992 innebär en förlängning av sjuklöneperioden med 7 dagar dessutom att det frigörs administrativa resurser hos försäkringskassorna. Enligt uppgifter från Riksförsäkringsverket beräknas en förlängd sjuklöneperiod från 14 till 21 dagar innebära att ca 70 000 färre sjukfall kommer att handläggas hos försäkringskassorna. Den administrativa avlastningen hos försäkringskassorna motsvarar cirka 25 årsarbete. Dock tillkommer hanteringen av uppskattningsvis drygt 30 000 ansökningar om ersättning enligt bestämmelserna om högkostnadsskydd.

Nuvarande regler om t.ex. personkrets, kvalifikationsvillkor och läkarintyg bibehålls. Således behöver inte eller fortsättningsvis det läkarintyg som lämnas in till arbetsgivaren innehålla uppgift om diagnos.

Även nuvarande regler om arbetstagar med särskilt omfattande sjukfrånvaro samt arbetsgivares anmälnings- och uppgiftsskyldighet bibehålls tillsvidare. Regeringen kommer att följa dessa frågor noga.

Under dag 15 till 21 i en sjukperiod kan utöver sjukpenning utges viss ersättning enligt kollektivavtal. Regeringen är medveten om att förslaget att förlänga sjuklöneperioden till dag 21 innebär att denna ersättning kan påverkas av nu gällande kollektivavtal. Regeringen förutsätter dock att avtalen anpassas till den utökade sjuklöneperioden.

I SjLL föreskrivs att lagen inte inskränker den rätt till sjuklön som kan finnas enligt någon annan lag. En sådan rätt har sjömän enligt sjömanslagen (1973:282). Dessa regler berörs således inte av den nu föreslagna förlängningen av arbetsgivarperioden, eftersom sjömanslagens bestämmelser medför rätt till full lön vid sjukdom och under en längre tid än vad som följer av förslaget. Regeringen avser senare att anpassa ersättningen till sjömännens arbetsgivare.

Rätt till sjuklön har endast den som omfattas av ett anställningsförhållande. Uppdragstagare och egna företagare omfattas inte av sjuklönelagen. För dessa grupper gäller sjukpenningreglerna enligt lagen om allmän försäkring. Någon förändring i detta avseende föreslås inte. I samband med införandet av sjuklönelagen fr.o.m. år 1992 anförde Socialförsäkringsutskottet (bet. 1990/91:SfU18) att gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegreppen kunde ge upphov till problem och därför borde övervägas närmare. Utskottet uppdrog därför till regeringen att återkomma till riksdagen med de förslag som sådana övervägandena kunde ge anledning till. Enligt vad regeringen erfarit har de tillämpningsproblem som förekommit vad gäller gränsdragningen mellan arbetstagar- och uppdragstagarbegreppet i sjuklönelagen inte varit av den omfattningen att det för närvarande motiverar några förändringar av lagen. Riksdagens tillkännagivande föranleder av detta skäl ingen ytterligare åtgärd från regeringens sida.

Med tanke på vikten av tidiga rehabiliteringsinsatser kommer regeringen noga att följa på vilket sätt den föreslagna förlängningen av sjuklöneperioden påverkar arbetsgivarnas samt försäkringskassornas rehabiliteringsarbete.

De nya reglerna föreslås träda i kraft den 1 juli 2003 och tillämpas på sjukdomsfall som inträffar efter ikraftträdandet.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.5.

Högekostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda

Regeringens förslag: I sjukförsäkringen skall införas ett obligatoriskt högekostnadsskydd mot sjuklönekostnader för arbetsgivare som har en årlig lönesumma som högst uppgår till 160 prisbasbelopp. Ersättning skall utges i olika intervaller med lägre ersättning för de större företagen.

Ersättning skall kunna erhållas för den del av sjuklönekostnaderna som överstiger ett sjuklönetak. Detta tak utgörs av ett belopp som motsvarar 90 procent av den genomsnittliga sjuklönekvoten för samtliga arbetsgivare. Ersättning lämnas för arbetsgivares sjuklönekostnad som uppkommit dag 2–21, samt för arbetsgivaravgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt, till den del avgifterna och skatten är hänförliga till den utbetalda sjuklönen som skall ersättas.

Utredningens förslag: Förslaget i utredningen Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar (AGRA-utredningen, SOU 1997:142) överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår i likhet med regeringen ett högekostnadsskydd utformat som en trappa. Skyddet avser den del av sjuklönekostnaden som överstiger den procentuellt beräknade genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Förslaget avser nuvarande 14-dagars sjuklöneperiod. HpH-utredningens förslag överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår dock ett högekostnadsskydd utan avtrappning och anpassat till en förlängd generell sjuklöneperiod från 14 till 60 dagar.

Regeringen föreslår ett högekostnadsskydd med avtrappning, som är anpassat till att arbetsgivare betalar hela sjuklönen till den anställde dag 2–21 i sjukperioden.

Remissinstanserna: AGRA-utredningens förslag har inte remissbehandlats.

HpH-utredningens förslag tillstyrks av Riksförsäkringsverket (RFV), Arbetsgivarverket och Arbetsgivaralliansen. Vinnova tillstyrker förslaget i princip, med hänvisningen till att ett högekostnadsskydd är en oundgänglig del av förslaget om utökad sjuklöneperiod. Föreningen Svenskt Näringsliv tillstyrker ett högekostnadsskydd, men inte utformat som en skarp gräns vid 160 prisbasbelopp utan i stället som en avtrappning upp till förslagsvis 300 prisbasbelopp.

Många instanser avstyrker eller tar inte ställning till förslaget med motiveringen att de avstyrker HpH-utredningens grundläggande förslag om en förlängning av arbetsgivarens sjuklöneperiod, däribland LO, TCO, Försäkringskassaförbundet, Försäkringsanställdas förbund och Kooperationens förhandlingsorganisation. Ett flertal remissinstanser avstyrker förslaget bl.a. med hänvisning till uppkomsten av oönskade tröskeeffekter, däribland SACO, Statskontoret, Företagarnas Riksorganisation och Sveriges Försäkringsförbund. Landstingsförbundet och Svenska kommunförbundet anser att effekterna av högekostnadsskyddet inte har analyserats tillräckligt.

Bakgrund: Små företag och nyetablerade företag är viktiga för Sveriges tillväxt och konkurrenskraft i förhållande till andra länder. Småföretagen sysselsätter en allt större andel av arbetskraften i landet. Statistik från SCB visar att det 2002 fanns 842 000 företag i Sverige som till-

sammans sysselsatte 3 695 000 anställda. Av dessa företag hade 98 procent färre än 20 anställda. Den enskilt största gruppen bestod av företag utan anställda som uppgick till 628 000. Företag med 1 – 19 anställda uppgick till 197 000, vilka sysselsatte totalt 728 000 anställda. Regeringens förslag till obligatoriskt högkostnadsskydd för sjuklönekostnader omfattar arbetsgivare med en årlig lönesumma understigande 160 prisbasbelopp, vilket motsvarar ca 25 anställda. Utifrån SCB:s statistik uppskattar därmed regeringen att drygt 200 000 företag och ungefär 800 000 anställda i dessa företag kommer att omfattas av högkostnadsskyddet.

Regeringen fäster stor vikt vid att utveckla gynnsamma förutsättningar för företagandet, både för att öka nyföretagandet och för att stimulera redan etablerade företag att växa. Statens roll i detta sammanhang är att skapa fungerande ramverk för företagande. I regeringsförklaringen från den 1 oktober 2002 anges att lagar och regler skall gynna företagande. Tyngdpunkten i näringspolitiken är att skapa goda förutsättningar och incitament för att starta företag och att minska hinder för tillväxt och lönsamhet.

Skälen för regeringens förslag:

Allmänna utgångspunkter

Företagens investeringsbeslut och agerande styrs bl.a. av riskbedömningar. En avvägning görs mellan en investerings förväntade avkastning och de eventuella kostnader och övriga risker som är förknippade med densamma. Ansvar för sjuklönen är ett sådant ekonomiskt risktagande som företagen måste beakta när de överväger att anställa personal. Enligt en rapport om tillväxtbarriärer för företag som startades 1998–2001, framgår att små och nystartade företag upplever kostnaden för sjuklönen i dagens system som ett stort osäkerhetsmoment inför ett beslut om nyanställning. Anledningen till detta är att sjukfall kan ge upphov till väsentliga kostnader i förhållande till omsättningen i ett litet företag med ett fåtal anställda.

Både HpH- och AGRA-utredningen anser att nuvarande 14-dagars sjuklöneperiod utgör ett stort ekonomiskt risktagande för småföretagen, som ytterst kan förhindra nyanställningar och expansion. Utredningarna menar att redan det förhållandet att en anställd har upprepad sjuk-

frånvaro kan bli en påtaglig ekonomisk belastning för ett litet företag. Deras slutsats är därför att det redan med dagens system finns starka skäl för att införa ett högkostnadsskydd för små företag.

Sjukfrånvaron är generellt sett betydligt lägre hos små företag än stora och ökar tydligt med arbetsplatsens storlek. Eftersom den procentuella sjukförsäkringsavgiften är densamma oavsett antalet anställda innebär det i praktiken att småföretagen som kollektivt subventionerar övriga arbetsgivares sjukfrånvaro genom sjukförsäkringsavgiften.

En viktig aspekt när det gäller arbetsgivarens ansvar för sjuklönen är att ungefär hälften av alla långtidssjukskrivningar har uppskattats vara arbetsmiljörelaterade. Övriga långtidssjukskrivningar har således sin grund i andra orsaker som inte arbetsgivaren kan råda över. Det innebär att sjuklöneansvaret utgör ett ekonomiskt risktagande oavsett om företaget har en god arbetsmiljö eller inte. Små och speciellt nystartade företag som är på väg att etablera sig på marknaden är särskilt känsliga för denna risk, eftersom de ofta har dålig likviditet och små resurser i övrigt att hantera oväntade kostnadsökningar. Ett litet företag med ett fåtal anställda har inte heller samma möjlighet att omfördela arbetskraft och resurser inom företaget vid ett sjukfall, som ett stort företag har.

Majoriteten av HpH-utredningens remissinstanser är eniga om att det behövs ett högkostnadsskydd för de små företagen. Denna uppfattning delas av regeringen. Mycket talar även för att de upplevda riskerna med nuvarande 14 dagars sjuklöneperiod kan inverka negativt på de mindre företagens expansionsplaner.

Den frivilliga småföretagarförsäkringen

I dag finns en frivillig småföretagarförsäkring mot kostnader för sjuklön. Enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön (SjLL) kan denna försäkring tecknas av en arbetsgivare vars sammanlagda lönekostnader inte beräknas överstiga 130 prisbasbelopp. Den nuvarande frivilliga småföretagarförsäkringen har emellertid inte en tillfredsställande konstruktion. Både AGRA- och HpH-utredningen konstaterar att den frivilliga försäkringen utnyttjas i liten omfattning och att det främst är företag med hög genomsnittlig sjukfrånvaro som tecknar försäkringen, vilket i sin

tur leder till en premienivå som av de flesta arbetsgivare anses vara alltför hög.

AGRA-utredningens förslag

AGRA-utredningen föreslår att arbetsgivare med en årlig lönesumma som uppgår till högst 160 basbelopp skall omfattas av ett obligatoriskt högkostnadsskydd som ersätter dagens frivilliga småföretagarförsäkring. Ersättning skall utges för den del av sjuklönekostnaden som överstiger den procentuellt beräknade genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Ersättning skall dock utges i olika intervaller med lägre ersättning till de större företagen. Skälet till intervallen är att minska tröskeleffekterna. Utredningen föreslår att en arbetsgivare med en årslönekostnad som uppgår till högst 100 basbelopp skall få ersättning till 100 procent av den sjuklön som överstiger den genomsnittliga sjuklönekostnaden. En arbetsgivare vars årslönekostnader överstiger 100 basbelopp men inte 130 basbelopp skall få sin överskjutande sjuklönekostnad ersatt till 75 procent. Arbetsgivare vars årslönekostnader överstiger 130 basbelopp men inte 160 basbelopp skall få den överskjutande sjuklönekostanden ersatt till 50 procent.

HpH-utredningens förslag

HpH-utredningen föreslår, liksom AGRA-utredningen, att arbetsgivare med en årlig lönesumma som uppgår till högst 160 prisbasbelopp skall omfattas av ett obligatoriskt högkostnadsskydd som ersätter dagens frivilliga småföretagarförsäkring. Ersättning skall kunna erhållas årsvis i efterskott från sjukförsäkringen för den del av sjuklönekostnaderna som överstiger ett sjuklönetak motsvarande 75 procent av den genomsnittliga sjuklönekvoten för samtliga arbetsgivare. Med sjuklönekvot avses arbetsgivarnas totala sjuklönesumma under ett år dividerad med arbetsgivarnas totala årslönesumma. RFV skall i förväg beräkna och fastställa vilken procentsats som skall gälla som sjuklönetak i högkostnadsskyddet. Förslaget innebär även att förskott på ersättning efter särskild ansökan skall utges till arbetsgivare vars sjuklönekostnader före årets utgång har överskridit det fastställda sjuklönetaket.

Ett obligatoriskt högkostnadsskydd

Regeringen gör den bedömningen att det är nödvändigt att införa ett obligatoriskt högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda i samband med att arbetsgivarnas sjuklöneperiod förlängs. Syftet med högkostnadsskyddet är att minska den redan idag höga riskexponeringen för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda och möjliggöra en nödvändig förlängning av sjuklöneperioden. Regeringen föreslår därför att arbetsgivare med en årlig lönesumma som uppgår till högst 160 prisbasbelopp (cirka 25 anställda) bör omfattas av ett obligatoriskt högkostnadsskydd som ersätter dagens frivilliga småföretagarförsäkring.

Regeringen föreslår att nuvarande 17 § i sjuklönelagen ersätts av en bestämmelse som föreskriver att arbetsgivare med en sammanlagd lönekostnad som uppgår till högst 160 prisbasbelopp har möjlighet att begära ersättning för sjuklönekostnader. Vid beräkningen av de sammanlagda lönekostnaderna bör bortses från socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt. Vidare bör bortses från lönekostnader för arbetstagare för vilka särskilt högriskskydd föreligger enligt 13 § sjuklönelagen och från ersättning som arbetsgivaren betalar till försäkringskassan när det föreligger tvist mellan arbetsgivare och arbetstagare om sjuklön (24 § första stycket sjuklönelagen). Dessa bestämmelser har idag sin motsvarighet i 14 § förordningen (1991:1395) om försäkring mot kostnader för sjuklön enligt 17 § lagen (1991:1047) om sjuklön.

Genom en ny paragraf, 17a §, föreskrivs att en arbetsgivare som, enligt vad som nyss anförts, har rätt att begära ersättning för sjuklönekostnader och vars totala kostnader för sjuklön överstiger 90 procent av den genomsnittliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare (sjuklönetaket), har rätt att begära ersättning från försäkringskassan för den överskjutande delen av sjuklönekostnaderna. Av uttrycket totala kostnader för sjuklön följer att även socialavgifter, allmän löneavgift och särskild löneskatt ersätts. Till den del den överskjutande sjuklönekostnaden utgörs av ersättning till arbetstagare som omfattas av särskilt högriskskydd utgår dock ingen ersättning eftersom sådan utgår enligt 16 § sjuklönelagen. Detta föreskrivs i paragrafens andra stycke. Sjuklönetaket, i form av en procentsats, bör beräknas och fastställas årligen. Det skall utgöras av arbetsgivarnas totala sjuklöne-

summa under ett år dividerad med arbetsgivarnas totala årslönesumma. Ersättning bör även kunna erhållas årsvis i efterskott. Det bör också, för att inte äventyra företags existens till följd av likviditetsbrist, vara möjligt att ansöka om ersättning hos försäkringskassan för sjuklönekostnad som före årets utgång har överskridit det fastställda sjuklönetaket. Rutiner i syfte att minimera likviditetsproblemen hos arbetsgivare bör även ses över.

Regeringen bedömer att det är nödvändigt att undvika allt för stora tröskeeffekter och föreslår därför att storleken på den ersättning en arbetsgivare kan få för kostnader över sjuklönetaket görs beroende av hur höga lönekostnader företaget har. Arbetsgivare som har upp till 100 prisbasbelopp i lönekostnader har rätt till ersättning för hela det överskjutande beloppet, arbetsgivare som har lönekostnader uppgående till mellan 100 och 130 prisbasbelopp har rätt till 75 procent av den överskjutande sjuklönekostnaden och, slutligen, arbetsgivare som har lönekostnader som överstiger 130 men inte 160 prisbasbelopp har rätt till 50 procents ersättning. Allt detta kommer till uttryck i en ny 17 b §.

Mindre arbetsgivares drivkrafter

Genom det föreslagna högkostnadsskyddet kan det tyckas att mindre arbetsgivare inte får samma ekonomiska drivkrafter att minska sjukfrånvaron som övriga arbetsgivare. Som påpekats tidigare är dock sjukfrånvaron hos de mindre arbetsgivarna redan i dag genomsnittligt sett lägre än hos övriga arbetsgivare. Risken för produktionsstörningar till följd av sjukfrånvaro är vanligtvis större för små företag än för stora företag, bl.a. beroende på att små företag saknar den flexibilitet som större företag vanligtvis har. Den låga flexibiliteten leder lätt till ökade kostnader för ersättare, ökat overtidsuttag, produktionsbortfall, leveransförseningar och intäktsbortfall. Sjukfrånvaron har således stor betydelse för de små företagens produktion, utveckling och överlevnadsmöjligheter. Sammantaget bedömer därför regeringen att dessa faktorer ger småföretagen incitament att motverka sjukskrivningar även om de omfattas av högkostnadsskyddet.

Förslagets förhållande till EG:s statsstödsregler

Regeringens förslag om införande av ett särskilt högkostnadsskydd för de mindre företagen aktualiserar frågan om förhållandet till EG:s regler om statligt stöd till näringslivet, de s.k. statsstödsreglerna. EG-fördragets artikel 87.1 innehåller ett principiellt förbud mot statligt stöd som gynnar vissa företag eller viss produktion, om detta snedvrider konkurrensen och påverkar handeln mellan medlemsstaterna. Begreppet stöd ges en vidare innebörd än direkta subventioner och kan således också omfatta situationer där en medlemsstat gör avkall på exempelvis skatter och avgifter på ett sätt som selektivt gynnar vissa företag. I den mån en viss åtgärd skulle utgöra statsstöd så finns utrymme att inom ramen för vissa undantagsbestämmelser ändå tillåta stödet. Sådana undantag meddelas av EU-kommissionen efter särskild anmälan från berörd medlemsstat eller i enlighet med särskilda s.k. gruppundantagsregler. Om anmälan till kommissionen inte sker och denna senare, efter en undersökning på eget initiativ eller efter klagomål, finner att den ifrågasatta åtgärden är oförenlig med fördraget kan den medlemsstat som utgett stödet tvingas att återkräva detta från de stödmottagande företagen.

För rättslig klarhet skull och för att eliminera risken för ett mycket omfattande återkravsförfarande, avser regeringen att göra en anmälan till kommissionen enligt EG-fördragets artikel 88.3.

Detta innebär att de föreslagna reglerna i sjuklönelagen om högkostnadsskydd troligen inte kan träda i kraft den 1 juli 2003 utan först vid en senare tidpunkt. I ikraftträdandebestämmelserna till ändringarna i sjuklönelagen föreslås därför att 17-17 b §§ skall träda i kraft den dag regeringen bestämmer. För att de företag som omfattas av högkostnadsskyddet inte skall gå miste om detta för tiden intill ikraftträdandet föreskrivs vidare i anslutning därtill att 17-17 b §§, när de enligt regeringens förordnande har trätt i kraft, skall tillämpas på sjukdomsfall där sjukperioden börjat efter den 1 juli 2003.

Det kan inte uteslutas att kommissionens prövning leder till att reglerna om högkostnadsskydd måste modifieras i något avseende. I 17 b § fjärde stycket föreslås därför en bestämmelse om att regeringen får föreskriva de begränsningar i rätten till ersättning för sjuklönekostnader som kan följa av EG-fördragets regler om statligt stöd.

Kostnader och administrativa konsekvenser för arbetsgivarna

Förslaget om utökat sjuklöneansvar får konsekvenser för arbetsgivaren först när sjukfrånvaron pågått längre tid än 14 dagar. Arbetsgivarens ansvar omfattar även pågående sjukskrivningar per den 1 juli 2003. För arbetsgivare med ett begränsat antal anställda, som omfattas av det obligatoriska högkostnadsskyddet, kommer dock samtliga ersätta sjukdagar dag 2–21 att inkluderas i beräkningsunderlaget vid fastställande av företagets sjuklönekvot. Detta innebär att även arbetsgivare med ett begränsat antal anställda som har många korta sjukskrivningar under ett år, har rätt till kompensation för sjuklönekostnader som överstiger samtliga arbetsgivares genomsnittliga sjuklönekvot.

Enligt beräkningar gjorda av RFV ersatte arbetsgivarna totalt 18,45 miljoner sjuklönedagar år 2002 (dag 2–14), vilket motsvarar en sjuklönekostnad på cirka 9225 miljoner kronor. Om arbetsgivarnas ansvar för sjuklöneperioden förlängs med sju dagar (dag 2–21) uppskattas antalet sjuklönedagar öka med 2,670 miljoner, vilket motsvarar en kostnadsökning med cirka 1335 miljoner kronor. Arbetsgivare med ett begränsat antal anställda med en årslönesumma som inte överstiger 160 prisbasbelopp svarar för cirka 15 procent av sjuklönedagarna, dvs. 3,957 miljoner stycken. Av dessa arbetsgivare med ett begränsat antal anställda uppskattas drygt 30 000 företag med tillsammans fler än 200 000 anställda överstiga 90 procent av den genomsnittliga sjuklönekvoten och därmed vara berättigade till ersättning enligt högkostnadsskyddet. RFV beräknar att den genomsnittliga sjuklönekvoten kommer att uppgå till 1,1 procent om sjuklöneperioden förlängs och den totala ersättningen till arbetsgivarna beräknas uppgå till totalt 250 miljoner kronor.

För att undvika att arbetsgivare med ett begränsat antal anställda drabbas av likviditetsbrist skall det inom högkostnadsskyddet finnas en möjlighet att erhålla förskott. Ersättning förutsätter att arbetsgivaren lämnar in en skriftlig ansökan till försäkringskassan. Ansökan görs på blankett som fastställs av RFV. Den effektiva tidsåtgången för att upprätta en ansökan om ersättning för sjuklönekostnader bör enligt RFV i normalfallet uppgå till ca en timme. RFV uppskattar att antalet ärenden som kan bli aktuella till följd av högkostnadsskyddet uppgår till

drygt 30 000 stycken per år. För gruppen arbetsgivare med ett begränsat antal anställda som omfattas av högkostnadsskyddet innebär det totalt 30 000 timmar per år. Med en timkostnad på 680 kronor blir därmed den totala kostnaden för arbetsgivarna att administrera högkostnadsskyddet cirka 20,4 miljoner kronor per år.

Tröskeeffekter och kontrollmöjligheter

Indelningen av högkostnadsskyddet kan ha en viss tillväxthämmande effekt på företag som ligger strax under respektive gräns. Det går inte heller att bortse ifrån att en viss snedvridning av konkurrensen kan uppkomma mellan företag som omfattas av ett visst skydd och företag som inte gör det. Det bör dock påpekas att det är först när högkostnadsskyddet genererar någon ersättning som en arbetsgivare får ett direkt ekonomiskt utbyte av att tillhöra den skyddade företagskretsen.

Förändringen av sjuklöneperioden medför inte några förändringar av hittillsvarande möjligheter till kontroll. Möjligheterna av att kontrollera efterlevnaden av högkostnadsskyddet förändras inte jämfört med dem som finns beträffande den hittillsvarande frivilliga småföretagarförsäkringen mot sjuklönekostnader.

Uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att högkostnadsskyddet blir effektivt och ändamålsenligt utformat. Regeringen kommer därför att noga följa och utvärdera effekterna av förslaget. Om utvärderingen visar att det finns behov av en annorlunda konstruktion är regeringen öppen för en sådan förändring.

Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.5.

19:1 Sjukpenning och rehabilitering m.m.

I statsbudgeten finns för innevarande år för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 943 496 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* minskas med 2 460 000 000 kronor.

Anslaget får även användas för utgifter för ett högkostnadsskydd till arbetsgivare med ett begränsat antal anställda.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen föreslår ett antal lagändringar som påverkar utgifterna för sjukpenning under innevarande år.

För det första föreslås att sjukpenningen inte skall överstiga ersättningen från arbetslöshetskassan om den sjukskrivne vid sjukskrivningstillfället uppbär ersättning från arbetslöshetskassa. Detta minskar utgifterna med ca 300 miljoner kronor.

För det andra föreslås att den sjukpenninggrundande inkomsten skall minskas med 3 procent vid beräkning av sjukpenning, vilket minskar ersättningen vid sjukskrivning med 2,4 procent. Detta minskar utgifterna med 565 miljoner kronor.

För det tredje föreslås att sjuklöneperioden skall förlängas för samtliga arbetsgivare från 14 till 21 dagar, vilket minskar utgifterna med ca 800 miljoner kronor. Ett högkostnadsskydd för arbetsgivare med ett begränsat antal anställda föreslås också vilket beräknas öka utgifterna med i storleksordningen 125 miljoner kronor under 2003.

Anslaget för innevarande år har beräknats med förutsättningen att taket i sjukförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att takhöjningen senareläggs minskar utgifterna med 920 miljoner kronor.

Sammantaget gör detta att anslaget 19:1 *Sjukpenning och rehabilitering m.m.* skall minskas med 2 460 000 000 kronor.

19:2 Aktivitets- och sjukersättningar

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 58 024 970 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar* ökas med 1 600 000 000 kronor.

Skälen för regeringens beslut: Antalet personer som beviljas aktivitets- och sjukersättning i år bedöms bli ca 15 000 fler än tidigare beräknats.

Anslaget 19:2 *Aktivitets- och sjukersättningar* bör därför ökas med 1 600 000 000 kronor.

19:5 Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 8 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 19:5 *Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Arbetsgivare som anställer personer med en återstående arbetsförmåga på 25 procent kan få ersättning. Antalet personer med tre fjärdedels aktivitets- och sjukersättning har ökat mer än förutsett. Ytterligare medel behövs därför för att tillgodose det stigande behovet. Anslaget 19:5 *Kostnader för sysselsättning av vissa personer med aktivitets- och sjukersättning* bör därför ökas med 2 000 000 kronor.

7.2.10 Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

Förslag till lag om ändring i lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer m.fl.

Regeringens förslag: Bostadstillägg som betalas ut i juni 2003 enligt äldre bestämmelser får betalas ut även under juli och augusti 2003 om ansökan om bostadstillägg har lämnats in senast den 30 juni 2003.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och baseras på en skrivelse från Riksförsäkringsverket (dnr S2003/1696/SF). Verket föreslog en förlängning med sex månader istället för de två månader som regeringen föreslår.

Skälen för regeringens förslag: Lagen (2001:761) om bostadstillägg till pensionärer (BTPL) trädde i kraft den 1 januari 2003. Ge-

nom BTPL upphävdes lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer. De förändringar i regelverket avseende bostadstillägg som den nya lagen innebär är omfattande. De nya bestämmelserna avser såväl förändringar av kretsen av förmånsberättigade som av de materiella reglerna för hur bostadstillägget beräknas.

Bostadstillägg till pensionärer (BTP) beviljas efter ansökan. Även de som vid ikraftträdandet av den nya lagen redan uppbar bostadstillägg måste på nytt ansöka för att i fortsättningen få BTP.

Eftersom det är ca 450 000 ansökningar som skall hanteras av försäkringskassorna enligt de nya bestämmelserna infördes en generell bestämmelse att personer som vid ikraftträdandet uppbar eller hade rätt till bostadstillägg skulle fortsätta att få sådan förmån för en period om som längst sex månader räknat fr.o.m. den 1 januari 2003. Enligt punkten 3 i övergångsbestämmelserna till BTPL gäller således att den som var berättigad till bostadstillägg enligt lagen (1994:308) om bostadstillägg till pensionärer vid utgången av 2002, har rätt att fortsätta att få bostadstillägget utbetalt till dess att BTP är omräknat, dock längst t.o.m. juni 2003. Detta gäller dock endast så länge den försäkrade uppbar sådan förmån som berättigar till bostadstillägg enligt bestämmelserna i den gamla lagen eller motsvarande förmån. Det övergångsvisa bostadstillägget betalas ut med det belopp som utbetalades i december 2002.

Regeringen har uppmärksammat att administrativa svårigheter har försenat handläggningen av de ansökningar som kommit in till kassorna. Vidare har ett stort antal personer som enligt de gamla bestämmelserna var berättigade till bostadstillägg och som kan vara berättigad till bostadstillägg enligt de nya reglerna ännu inte lämnat in en ansökan. En påminnelse om ansökningsförfarandet skall därför sändas ut till dessa personer. Det finns en risk för att alla ansökningar om BTP inte hunnit hanteras och att ett antal pensionärer blir utan BTP i juli 2003. För att undvika detta anser regeringen att omräkningstiden skall förlängas två månader. En förutsättning för detta är emellertid att ansökan skall ha kommit in till försäkringskassan senast den 30 juni 2003. Förlängningen gäller dock inte för de pensionärer som uppbar en förmån som fr.o.m. 1 juli 2003 inte längre ger rätt till BTP. Den ekonomiska effekten av denna åtgärd är tillfällig och

obetydlig. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.6.

7.2.11 Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

Förslag till lag om ändring i lagen (1962:381) om allmän försäkring.

21:2 Föräldraförsäkring

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett anslag på 22 340 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Rätten till kontaktdagar inom den tillfälliga föräldrapenningen upphör fr.o.m. den 1 juli 2003. Kontaktdagar som avser vissa funktionshindrade barn berörs inte av förslaget.

Anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* minskas med 470 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och under beredningen av detta ärende har synpunkter inhämtats under hand från Riksförsäkringsverket.

Skälen för regeringens förslag: Enligt 4 kap. 10 och 12 §§ lagen (1962:381) om allmän försäkring har föräldrar rätt till tillfällig föräldrapenning under en dag per barn och år när de avstår från förvärsarbete i samband med besök i barns skola eller besök i fritidshem (kontaktdagar). Rätten till kontaktdagar gäller fr.o.m. det kalenderår under vilket barnet fyller sex år. Kontaktdagar som inte har tagits ut aktuellt år kan tas ut senare dock senast det år barnet fyller elva år. Som en åtgärd för att begränsa utgiftsökningar föreslås att kontaktdagarna tas bort fr.o.m. den 1 juli 2003. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.4.

Föräldrar med barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade kan få ersättning för tio kontaktdagar per barn och år. Dagarna kan tas ut från barnets födelse till dess barnet fyller 16 år. Dessa kontaktdagar kan bl.a. användas vid föräldrautbildning, invånjning i skola eller daghem eller vid besök i skola eller daghem. Dessa dagar räknas

inte in i de övriga dagarna med tillfällig föräldrapenning och kan tas ut av båda föräldrarna för samma barn och tid. De tio kontaktdagar per barn och år som utges till föräldrar med barn som omfattas av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade berörs inte av förändringen.

Som ett resultat av lagändringen minskar medelsbehovet på anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* med 75 000 000 kronor.

Anslaget för innevarande år har beräknats med förutsättningen att taket i föräldraförsäkringen skulle kunna höjas. I och med att takhöjningen senareläggs skall anslaget minskas med 395 000 000 kronor.

Sammantaget skall således anslaget 21:2 *Föräldraförsäkring* minskas med 470 000 000 kronor.

7.2.12 Utgiftsområde 13 Arbetsmarknad

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1134) om ändring i lagen (2002:545) om ändring i lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Förslag till lag om ändring i lagen (2002:1135) om ändring i lagen (2002:543) om ändring i lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor

Regeringens förslag: Den nya Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen skall börja sin verksamhet först den 1 januari 2004. Ikraftträdandebestämmelserna i berörd lagstiftning ändras i enlighet härmed.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen Tillsynen över arbetslöshetsförsäkringen (prop. 2001/02:151) föreslagit att en ny myndighet, Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen, skall bildas. Inspektionen övertar med undantag för utbetalningen av statsbidrag, samtliga Arbetsmarknadsstyrelsens (AMS) nuvarande uppgifter i förhållande till arbetslöshetskassorna. Liksom hittills är det också AMS skyldighet att som chefsmyndighet tillse att arbetsförmedlingarna tillämpar reglerna på ett korrekt sätt. Lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor och lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring har därför ändrats. Ändringarna i lagarna föreslogs träda i kraft den 1 januari 2003. Riksdagen

beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2001/02:AU7, rskr. 2001/02:243).

Eftersom regeringen bedömde det nödvändigt med ytterligare tid vid bildandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen föreslogs i budgetpropositionen för 2003 (utgiftsområde 13) att ikraftträdandet av lagarna skulle skjutas fram till den 1 juli 2003. I samband härmed föreslogs även att 91 § första stycket lagen (1997:239) om arbetslöshetskassor skulle ändras genom att ordet styrelse byttes ut mot inspektionen. Ändringen var föranledd av att Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen skall överta uppgifter som AMS ansvarat för.

Riksdagen har beslutat i enlighet med regeringens förslag (bet. 2002/03:AU1, rskr. 2002/03:78).

Regeringen har nyligen beslutat att förlägga Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen till Katrineholm. Regeringen gör mot denna bakgrund bedömningen att ytterligare tid är nödvändig för bildandet av Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen. Regeringen anser att den nya myndigheten kan börja sin verksamhet den 1 januari 2004. Regeringen föreslår därför att ikraftträdandet av lagändringarna skjuts fram till den 1 januari 2004. Lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.7 och 3.8.

22:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 36 363 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* minskas med 104 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har lämnat förslag om ändringar i reglerna för det särskilda anställningsstödet (prop. 2002/03:44). Förslaget innebär att fler personer inom aktivitetsgarantin beräknas få en anställning med det nya särskilda anställningsstödet i stället för att delta i andra aktiviteter och uppbära aktivitetsstöd. Det nya särskilda anställningsstödet utgår också som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och påverkar därmed statsbudge-

tens inkomstsida. Regeringen anser att anslaget 22:2 *Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd* bör minskas med 104 miljoner kronor. Denna minskning och minskningen av anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* motsvarar sammantaget minskningen av inkomster på statsbudgetens inkomstsida som följer av regeringens förslag i ovan nämnda proposition.

22:3 Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 4 708 812 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* minskas med 40 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har lämnat förslag om ändringar i reglerna för det särskilda anställningsstödet (prop. 2002/03:44). Förslaget innebär att fler personer inom aktivitetsgarantin beräknas få en anställning med det nya särskilda anställningsstödet. Det nya anställningsstödet utgår också som en kreditering av arbetsgivarnas skattekonto och påverkar därmed statsbudgetens inkomstsida. Förslaget innebär minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida genom att målgruppen utvidgas och subventionsgraden höjs i det nya särskilda anställningsstödet. Regeringen anser därför att anslaget 22:3 *Köp av arbetsmarknadsutbildning och övriga kostnader* skall minskas med 40 miljoner kronor för att kompensera minskade inkomster på statsbudgetens inkomstsida.

Förslag till lag om ändring i lagen (1999:591) om kreditering av anställningsstöd och sjöfartsstöd på skattekonto

22:4 Särskilda insatser för arbetshandikappade

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 7 185 857 000 kronor.

Regeringens förslag: Stödet till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) ändras den 1 juli 2003 från ett kontantbidrag till en kreditering på skattekontot för arbetsgivare som anställer arbetshandikappade.

Anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 281 000 000 kronor.

Anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* minskas med 125 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att åstadkomma en administrativ förenkling bör stödet till skyddat arbete hos offentliga arbetsgivare (OSA) på samma sätt som för anställningsstöd lämnas i form av en kreditering på arbetsgivarens skattekonto. Anställningsstöden har sedan den 1 oktober 1999 lämnats på detta sätt och erfarenheterna är goda. Förslaget skall gälla ersättning för rekvisitioner som lämnas fr.o.m. den 1 augusti 2003. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.9.

Genom att stödet till skyddat arbete hos en offentlig arbetsgivare (OSA) lämnas som en kreditering på arbetsgivarnas skattekonto, minskar skatteinkomsterna på statsbudgeten. För att uppväga detta skall anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 400 000 000 kronor som motsvarar det belopp som inkomsterna minskar med till följd av denna förändring.

På grund av strukturella förändringar på arbetsmarknaden har Samhall AB svårigheter att sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare. Antalet arbetade timmar inom Samhall kommer att minska från 28,5 till 27,3 miljoner timmar under 2003. Den ersättning som staten lämnar för att bl.a. täcka kostnader för anpassad arbetstakt minskas därför.

För att uppväga att Samhall inte kan sysselsätta lika många funktionshindrade som tidigare anser regeringen att andra insatser för arbetshandikappade bör öka. För att möjliggöra detta bör anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* ökas med 125 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:9 *Bidrag till Samhall AB* minskas med motsvarande belopp. För att finansiera ökningen av det under utgiftsområde 14 Arbetsliv uppförda anslaget 23:4 *Arbetsdomstolen* minskas anslaget 22:4 *Särskilda in-*

satser för arbetshandikappade med 6 000 000 kronor.

Sammantaget skall således anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med 281 000 000 kronor.

22:12 Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag om 4 774 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 22:12 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* ökas med 3 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* minskas med 3 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen lämnar lagförslag som innebär att den nya myndigheten Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen börjar sin verksamhet först den 1 januari 2004. För att täcka resursbehovet för utredningskostnader m.m. under andra halvåret 2003 för den nya myndigheten föreslår regeringen att anslaget 22:12 *Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen* ökas med 3 miljoner kronor. Finansiering sker genom att anslaget 22:8 *Bidrag till administration av grundbeloppet* minskas med motsvarande belopp.

7.2.13 Utgiftsområde 14 Arbetsliv

23:2 Arbetslivsinstitutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 317 952 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som innebär utgifter på högst 100 000 000 kronor under 2004-2005.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003 för anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter om högst 100 000 000 kronor under 2004-2007.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har bemyndigats att under 2003 för anslaget 23:2 *Arbetslivsinstitutet* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter om högst 100 000 000 kronor under 2004 och 2005. Arbetslivsinstitutet använder detta bemyndigande för att göra utfästelser för nya forskningsprojekt och för nya doktorandtjänster. Det har visat sig att åtaganden behöver göras för en längre period än vad som nu är tillåtet. Bemyndigandet bör därför sträckas ut och gälla perioden 2004-2007.

23:4 Arbetsdomstolen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 19 971 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 23:4 *Arbetsdomstolen* ökas med 6 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 23:1 *Arbetsdomstolen* behöver ökas med 6 000 000 kronor för att verksamhetens kvalitet skall säkerställas. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 13 Arbetsmarknad uppförda anslaget 22:4 *Särskilda insatser för arbetshandikappade* minskas med motsvarande belopp.

23:8 Medlingsinstitutet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 46 891 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 23:8 *Medlingsinstitutet* ökas med 1 250 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Ansvaret för lönestatistiken fördes 2001 över från Statistiska centralbyrån till Medlingsinstitutet. Anslaget 23:8 *Medlingsinstitutet* behöver ökas med 1 250 000 kronor i och med en slutlig reglering av finansieringen av statistikansvaret. Finansiering sker genom att det under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning upp-

förda anslaget 1:5 *Statistiska centralbyrån* minskas med 1 250 000 kronor.

Medel för individuell kompetensutveckling

Regeringens förslag: Av inkomsterna på inkomsttitel 1428 *Energiskatt* förs 2 300 000 000 kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning.

Skälen till regeringens förslag: Riksdagen bemyndigade 2000 regeringen att av inkomsterna på inkomsttitel 1428 *Energiskatt* föra 1 350 000 000 kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Medlen avsåg ett system för kompetensutveckling. Regeringen fick ett motsvarande bemyndigande för 2001 på 1 150 000 000 kronor. Något bemyndigande om att överföra medel för 2002 begärdes inte. För att fullfölja dessa överföringar behövs nu ett bemyndigande för 2003 att av inkomsterna 2003 på inkomsttitel 1428 *Energiskatt* föra (1 150 000 000 + 1 150 000 000) 2 300 000 000 kronor till Riksgäldskontoret för tillfällig förvaltning. Medlen placeras på ett räntefritt konto i avvaktan på ett beslut om hur de ska användas för kompetensutveckling i arbetslivet. Överföringen skall redovisas mot inkomsttitel 1428 *Energiskatt*.

7.2.14 Utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid

25:3 Bidrag till kontakttolkutbildning

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 9 544 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 25:3 *Bidrag till kontakttolkutbildning* ökas med 68 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En generell minskning på 0,7 procent har genomförts på anslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2003. Anslaget 25:3 *Bidrag till kontakttolkutbildning* omfattades av denna besparing men kom av misstag att dras ned med en högre pro-

centsats. Anslaget skall därför ökas med 68 000 kronor för att besparingen skall motsvara den avsedda.

26:1 Statens ljud- och bildarkiv

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 40 112 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 26:1 *Statens ljud- och bildarkiv* ökas med 285 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: En generell minskning på 0,7 procent har genomförts på anslag för förvaltnings- och investeringsändamål för 2003. Anslaget 26:1 *Statens ljud- och bildarkiv* omfattades av denna besparing men kom av misstag att dras ned med en högre procentsats. Anslaget skall därför ökas med 285 000 kronor för att besparingen skall motsvara den avsedda.

28:21 Riksarkivet och landsarkiven

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 278 454 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven* ökas med 2 644 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Riksarkivet har övertagit verksamheten Svensk Museitjänst. För att täcka verksamhetens kostnader behöver anslaget ökas med 2 644 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas.

28:26 Bidrag till kulturmiljövård

I statsbudgeten finns för innevarande år för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 251 745 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:26 *Bidrag till kulturmiljövård* ökas med 15 000 000 kronor.

Anslaget 28:34 *Forum för levande historia* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att stärka insatserna för att bevara och tillgängliggöra kulturmiljön ökas anslaget 28:26 *Bidrag till kulturmiljövård* med 15 000 000 kronor. Finansiering sker delvis genom att anslaget 28:34 *Forum för levande historia* minskas med 10 000 000 kronor.

28:31 Bidrag till vissa museer

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 48 176 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:31 *Bidrag till vissa museer* ökas med 5 700 000 kronor.

Anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* minskas med 6 900 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: I syfte att förstärka verksamheten vid Stiftelsen Föremålsvård i Kiruna och vid Sveriges teatermuseum (tidigare Drottningholms teatermuseum) ökas anslaget 28:31 *Bidrag till vissa museer* med 5 700 000 kronor.

Anslaget 28:28 *Centrala museer: Myndigheter* skall minskas med 6 900 000 kronor för att finansiera denna ökning och ökningen av anslaget 28:21 *Riksarkivet och landsarkiven* samt ökning av det under utgiftsområde 1 Rikets styrelse uppförda anslaget 27:4 *Radio- och TV-verket*.

28:39 Stöd till trossamfund

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 50 750 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med 1 567 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 28:39 *Stöd till trossamfund* minskas med 1 567 000 kronor för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 3 Skatt, tull och exekution uppförda anslaget 3:2 *Skattemyndigheterna*.

7.2.15 Utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande

Förslag till lag om ändring i lagen (1993:737) om bostadsbidrag

21:1 Bostadsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 829 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Preliminärt bostadsbidrag betalas ut med ett månadsbelopp som avrundas nedåt till närmaste jämna femtiotal kronor. När det slutliga bostadsbidraget bestäms skall belopp under 600 kronor inte betalas ut eller betalas tillbaka.

Anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minskas med 18 000 000 kronor.

Ärendet och dess beredning: Förslaget har utarbetats inom Regeringskansliet och under beredning av detta ärende har underhandskontakt tagits med Riksförsäkringsverket.

Skälen för regeringens förslag: Vid den slutliga avstämningen av bostadsbidraget bestäms bidraget till högre belopp, om för lågt bidrag lämnats under bidragsåret. Det slutliga bostadsbidraget bestäms till lägre belopp, om för högt bidrag lämnats under bidragsåret. Belopp under 200 kronor, det s.k. förlåtandeintervallet, betalas idag varken ut eller betalas tillbaka. Regeringen föreslår att förlåtandeintervallet höjs till 600 kronor. Förslaget innebär att vid den slutliga avstämningen av bostadsbidrag kommer betydligt färre bidragstagare att få tilläggsbelopp och återbetalningskrav. Ett lagförslag i ärendet finns i avsnitt 3.10.

Som ett resultat av denna ändring bedöms medelsbehovet på anslaget 21:1 *Bostadsbidrag* minska med 18 000 000 kronor. Denna minsk-

ning bidrar till att finansiera höjningen av det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

31:3 Statens bostadskreditnämnd:

Förvaltningskostnader

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 064 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* minskas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader* skall minskas med 2 000 000 kronor för att finansiera ökade utgifter för bostadsrelaterade frågor som handläggs av Ombudsmannen mot etnisk diskriminering, Handikappombudsmannen, Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (se avsnitt 7.2.7) samt Fastighetsmäklarnämnden.

Bostadskreditnämnden bedöms klara denna minskning utan att det går ut över verksamheten.

31:4 Statens bostadskreditnämnd:

Garantiverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 200 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* minskas med 100 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget används till att avsätta medel för att täcka förluster till följd av statliga garantier för ny- och ombyggnad av bostäder inom verksamhetsgrenen Äldre garantier. Vid en förnyad analys har konstaterats att riskerna för förluster under de närmaste åren är mindre än vad som tidigare anta-

gits och att mindre medel behöver avsättas till ändamålet under 2003 än vad som tidigare bedömts. Regeringen anser därför att anslaget 31:4 *Statens bostadskreditnämnd: Garantiverksamhet* skall minskas med 100 000 000 kronor.

31:7 Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 125 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* får även användas för kompetensutveckling och utvärderingsarbete avseende insatser för att stimulera bostadsbyggande.

Skälen för regeringens förslag: I propositionen Åtgärder för att främja visst bostadsbyggande (prop. 2002/03:98) föreslås en investeringsstimulans för anordnande av mindre hyreslägenheter och studentbostäder. För att säkerställa att berörda myndigheter har den kompetens som behövs för att administrera den nya investeringsstimulansen krävs vissa utbildningsinsatser. Vidare finns behov av att utvärdera både den nu föreslagna investeringsstimulansen och övriga insatser som de senaste åren gjorts för att stimulera bostadsbyggandet. Sammantaget bedöms utgifterna för utbildning och utvärdering uppgå till 5 miljoner kronor. Anslaget 31:7 *Investeringsbidrag för anordnande av bostäder för studenter* bör få användas till sådana utgifter.

31:8 Statens geotekniska institut

I statsbudget för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 26 573 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Problem med stranderosion finns i områden med bebyggelse,

vägar eller andra anläggningar och har inverkan på både samhälls- och privatekonomiska intressen. Regeringen anser att en myndighet behöver ha ett tydligt samordningsansvar när det gäller frågor om stranderosion. Regeringen har därför gett Statens geotekniska institut i uppgift att samordna dessa frågor. För att myndigheten skall kunna utföra dessa arbetsuppgifter behöver anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut* ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med samma belopp.

31:9 Lantmäteriverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 428 028 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med 27 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Lantmäteriverket bedriver verksamhet i tre divisioner, nämligen Fastighetsbildning, Landskaps- och fastighetsdata samt Uppdragsverksamhet (Metria).

Fastighetsbildningsverksamheten finansieras med anslag och avgifter som myndigheten får disponera. Även Landskaps- och fastighetsdata finansieras med både anslag och avgifter. Uppdragsverksamheten, som tillgodoser allmänhetens behov av service i fråga om fastighetsinformation m.m., finansieras däremot helt och hållet med avgifter som myndigheten får disponera.

Regeringen anser att avgifterna som upp bärs för information från Landskaps- och fastighetsdatadivisionen skall täcka en större andel av de gemensamma kostnaderna för verksamheten än vad som f.n. är fallet. Därigenom kan anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med 25 000 000 kronor. Dessutom skall anslaget minskas med 2 000 000 kronor för att finansiera ökningen av anslaget 31:8 *Statens geotekniska institut*. Sammantaget skall således anslaget 31:9 *Lantmäteriverket* minskas med 27 000 000 kronor.

31:14 Omstrukturering av kommunala bostadsbolag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 30 000 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003 för anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kronor efter 2003.

Skälen för regeringens förslag: Riksdagen har beslutat om fortsatt stöd till omstrukturering av kommunala bostadsföretag (prop. 2001/02:58, bet. 2001/02:BoU4, rskr. 2001/02:160). Statens bostadsnämnd inrättades 2002 för detta ändamål. Regeringen anser att det är viktigt att myndigheten kan bedriva sitt arbete långsiktigt och med möjlighet att ingå avtal som sträcker sig längre än innevarande budgetår. Ett bemyndigande begärs nu att under 2003 för anslaget 31:14 *Omstrukturering av kommunala bostadsbolag* få göra åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 150 000 000 kronor efter 2003.

32:1 Länsstyrelserna m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 060 166 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* ökas med 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Länsstyrelserna i Örebro län och Västerbottens län har utsetts till förvaltnings- och utbetalande myndigheter för gemenskapsinitiativprogrammen Urban och Interreg IIIB Norra Periferin. Regeringen anser att de två myndigheterna behöver tillföras 250 000 kronor var för att kunna administrera dessa två program. Delar av administrationskostnaderna finansieras av EG:s strukturfonder. Anslaget 32:1 *Länsstyrelserna m.m.* behöver

därför ökas med 500 000 kronor. Finansieringen sker genom minskning med motsvarande belopp av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*.

7.2.16 Utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling

33:1 Allmänna regionalpolitiska åtgärder

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 1 535 335 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 2 500 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder* minskas med 2 500 000 kronor för att finansiera ökade utgifter under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggande samt under utgiftsområde 24 Näringsliv.

7.2.17 Utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård

34:4 Sanering och återställning av förorenade områden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 460 770 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas med 150 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:4 *Sanering och återställning av förorenade områden* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

34:12 Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 211 584 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 34:12 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.* ökas med 10 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med 10 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 34:12 *Bidrag till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut m.m.* ökas med 10 000 000 kronor för att finansiera kostnader för Sveriges medverkan i det europeiska samarbetet inom European organisation for the exploitation of meteorological satellites (EUMETSAT). Finansiering sker genom att anslaget 34:3 *Åtgärder för biologisk mångfald* minskas med 10 000 000 kronor.

7.2.18 Utgiftsområde 22 Kommunikationer

36:2 Vaghållning och statsbidrag

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 14 923 449 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Vaghållning och statsbidrag* minskas med 408 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2003 låta Vägverket förvärva en konferens- och museianläggning i Borlänge för högst 46 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 36:2 *Vaghållning och statsbidrag* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

Vägverket har ett leasingavtal för konferens- och museianläggningen Pylonen i Borlänge. Avtalet löper t.o.m. 2012 och Vägverket kan då överta anläggningen för 0 kronor. Vägverket har erbjudits att nu förvärva anläggningen för 46 000 000 kronor. Ett köp av anläggningen i stället för leasing ger en lägre kostnad för staten.

Besparingen beräknas uppgå till 9 miljoner kronor över den återstående avtalsperioden. Förvärvet av denna anläggningstillgång skall finansieras med lån i Riksgäldskontoret inom den ram som riksdagen beslutat för 2003.

36:4 Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 7 063 972 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser på högst 9 200 000 000 kronor och en låneram i Riksgäldskontoret för Botniabanan på 10 400 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 84 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2003 för anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 13 700 000 000 kronor efter 2003.

Regeringen får besluta om en *låneram* i Riksgäldskontoret om högst 12 050 000 000 kronor för Botniabanan AB för den första och den andra utbyggnadsetappen mellan Örnsköldsvik-Husum respektive Nyland-Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum-Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling-Umeå.

Anslaget 36:5 *Ersättning till Statens järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.* minskas med 8 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Sveriges järnvägmuseum är en enhet inom affärsverket Statens järnvägar. Affärsverket förvaltar den egendom och ansvarar för den verksamhet som inte fördes över till aktiebolag vid årsskiftet 2000/2001 eller som därefter avvecklats eller förts över till myndigheter eller aktiebolag. Verksamheten är inriktad på att avveckla affärsverkets nuvarande åtaganden. Regeringen avser att föra över huvudmannaskapet för Sveriges järnvägmuseum från Statens järnvägar till Ban-

verket den 1 juli 2003. För att täcka Banverkets kostnader för andra halvåret 2003 bör anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* ökas med 8 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 36:5 *Ersättning till Statens järnvägar för kostnader i samband med utdelning från AB Swedcarrier, m.m.* som för närvarande finansierar museet, minskas med motsvarande belopp.

En minskning av anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* skall också göras med 92 000 000 kronor för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Sammantaget skall anslaget 36:4 *Banverket: Banhållning och sektorsuppgifter* minskas med 84 000 000 kronor.

Banverket kommer under 2003 att träffa ett avtal med ett konsortium för utbyggnaden av tunnlar genom Hallandsås. Kostnaden för att färdigställa tunnelarna har beräknats till 4 500 000 000 kronor. Banverkets ram för beställningsbemyndiganden måste därför utökas. Regeringen anser att bemyndiganderamen bör utökas till 13 700 000 000 kronor.

Byggandet av Botniabanan mellan Sundsvall och Umeå är av väsentlig regionalpolitisk betydelse. Riksdagen har lämnat regeringen bemyndigande att godkänna ett avtal om byggandet av Botniabanan mellan staten, Kramfors kommun, Örnsköldsviks kommun, Nordmalings kommun, Umeå kommun, Västernorrlands läns landsting och Västerbottens läns landsting (prop.1997/98:62, bet. 1997/98TU:10, rskr.1997/98:266). För ändamålet har ett bolag, Botniabanan AB, bildats. Botniabanan kostnadsberäknades i avtalet till 8 200 miljoner kronor i prisnivå den 1 januari 1997. Kostnaderna för utbyggnaden har efter avtalets ingång beräknats bli cirka 1 500 miljoner kronor högre i prisnivå januari 2001. Utbyggnaden skall finansieras genom lån i Riksgäldskontoret som skall återbetalas på högst 25 år. Under återbetalningstiden skall Banverket årligen erlagga hyra för Botniabanan till Botniabanan AB. När hyrestiden löpt ut skall Banverket överta Botniabanan till en kostnad av en miljon kronor.

En utförlig redogörelse för organisation, planering och finansiering av Botniabanan har lämnats i budgetpropositionen för 2002. Regeringen beslutade den 30 maj 2002 om tillåtlighet enligt miljöbalken för Botniabanans etapp 3, delen Husum-Nordmaling.

Regeringen har för närvarande en låneram på 10 400 000 000 kronor. Denna bör nu utvidgas så att den även täcker finansieringen för Botniabanans etapp 3 på delen Husum–Nordmaling. Regeringen bör därför bemyndigas att låta Riksgäldskontoret låna ut högst 12 050 000 000 kronor till Botniabanan AB för den första och andra utbyggnadsetappen mellan Örnsköldsvik–Husum respektive Nyland–Örnsköldsvik, för den tredje utbyggnadsetappen på delen Husum–Nordmaling samt för planeringsarbete för den återstående delen av den tredje utbyggnadsetappen Nordmaling–Umeå.

37:2 Upphandling av samhällsätaganden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 153 484 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsätaganden* minskas med 8 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 37:2 *Upphandling av samhällsätaganden* minskas med 8 000 000 kronor för att finansiera ökade utgifter på det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg uppförda anslaget 16:7 *Bilstöd till handikappade*.

37:6 Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet

Något anslag för detta ändamål finns inte uppfört i statsbudgeten för innevarande år.

Regeringens förslag: Ett nytt ramanslag 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* på 7 350 000 kronor anvisas.

Skälen för regeringens förslag: I betänkandet Trygga medborgare – säker kommunikation (SOU 2003:10) föreslås att ett nationellt kommunikationssystem för skydd och säkerhet skall upphandlas. Betänkandet har remissbehandlats och bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Regeringen avser att i budgetpropositionen för 2004 återkomma med förslag till finansiering av uppbyggnaden av hela systemet. Följande sammanställning visar i allt väsentligt det förslag till finansiering som presenteras i ovan nämnda betänkande.

För att ett upphandlingsförfarande skall kunna inledas under 2003 behöver medel nu anvisas för detta ändamål. Regeringen anser därför att ett nytt ramanslag 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* bör föras upp på statsbudgeten med 7 350 000 kronor. Finansiering sker genom att anslag under andra utgiftsområden minskas.

Tabell 7.2 Finansiering av nytt radiosystem fördelat på utgiftsområden och anslag i allt väsentligt enligt utredningens förslag

Utgiftsområde	Anslag	2004	2005	2006	Summa
UO 3	3:3 Tullverket	3	5	3	11
UO 4	4:1 Polisorganisationen	36	62	45	143
UO 6	6:5 Civilt försvar	80	80	80+(35)	275
UO 22	37:1 Post- och telestyrelsen: Förvaltningskostnader för vissa myndighetsuppgifter	8	–	–	8
UO 22	37:2 Upphandling av samhällsätaganden	–	31	23	54
UO 22	37:5 Informationsteknik: Telekommunikation m.m.	10	–	–	10
UO 25	48:1 Generellt statsbidrag till kommuner och landsting	55	92	68	215
Totalt		192	270	219+(35)	716

7.2.19 Utgiftsområde 23 Jord- och skogsbruk, fiske med anslutande näringar

42:4 Centrala försöksdjursnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 18 106 000 kronor. Något bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser har inte lämnats.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003 för ramanslaget 42:4 *Centrala försöksdjursnämnden* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2004.

Skälen för regeringens förslag: Det successivt ökade anslaget till Centrala försöksdjursnämnden för att främja utvecklingen av alternativa försöksdjursmetoder motiverar en sammanhållen forskningsstrategi. För att förbättra förutsättningarna att planera forskningsprojekten bör det vara möjligt att fatta beslut som medför utgifter för kommande budgetår. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2003 för anslaget 42:4 *Centrala försöksdjursnämnden* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 10 000 000 kronor under 2004.

Statens jordbruksverk

I statsbudgeten för innevarande år bemyndigas regeringen att låta Statens jordbruksverk ha en kredit för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 500 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Regeringen bemyndigas att under 2003 låta Statens jordbruksverk ha tillgång till en kredit på myndighetens särskilda räntekonto för EU-verksamhet i Riksgäldskontoret på högst 5 650 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Kreditbeloppet bör anpassas för att möjliggöra utbetalning av EU-stöd, bl.a. arealbidrag, tills motsvarande inbetalning görs från EU.

43:8 Fiskeriverket

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 102 255 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 43:8 *Fiskeriverket* ökas med 11 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 6 000 000 kronor och genom att anslaget 43:11 *Fiskevård* minskas med 5 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Enligt den gemensamma fiskeripolitiken skall fr.o.m. den 1 januari 2004 samtliga fartyg över 18 meter vara utrustade med satellitsändare för att möjliggöra satellitövervakning av fartygen. Fr.o.m. den 1 januari 2005 gäller detta även fartyg över 15 meter. Fiskeriverket bör tillföras medel för bearbetning och analys av materialet från satellitövervakning, för ökade kontrollkostnader och för vidareutveckling av ett nytt datasystem. Under 2003 kommer även det befintliga datasystemet att utökas för rapportering av in- och utträde ur fiskozon till följd av de bestämmelser om uppföljning av fiskeansträngningen som ingår i EU:s beslut om återhämtningsplan för torsk- och kummelbestånden i Nordsjön, Kattegatt och Skagerrak. I syfte att främja det internationella samarbetet kring fiskeresursfrågor avses ett internationellt fiskesekretariat bildas.

Ökade resurser behövs även för insatser inom kustfisket. Regeringen avser att återkomma till riksdagen med närmare förslag till insatser inom kustfisket.

För att möjliggöra dessa ökade insatser behöver anslaget 43:8 *Fiskeriverket* ökas med 11 000 000 kronor. Finansiering sker genom att anslaget 25:1 *Sveriges lantbruksuniversitet* minskas med 6 000 000 kronor och genom att anslaget 43:11 *Fiskevård* minskas med 5 000 000 kronor.

44:1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 2 223 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas med 9 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 44:1 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

44:4 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 3 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* minskas med 1 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 44:4 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Minskningen innebär att bidrag till omarronderingsprojekt avbryts under 2003.

44:6 Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 420 000 000 kronor. Vidare har regeringen ett bemyndigande att ingå ekonomiska förpliktelser som medför utgifter på högst 187 000 000 kronor under 2004 och högst 186 000 000 kronor under 2005.

Regeringens förslag: Anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* minskas med 184 000 000 kronor.

Regeringen bemyndigas att under 2003 för anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* besluta om stöd som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kronor under 2004 och högst 195 000 000 kronor under 2005.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år. Minskningen sker dels genom en begränsning av återföringen av skatt dels genom en förskjutning av återbetalning.

Jordbrukare kan få stöd för att upprätta växtodlingsplaner. Stöden medför treåriga åtaganden, som beslutas under 2003. De årliga utgifterna för de cirka 30 000 växtodlingsplanerna har visat sig bli något högre än regeringen tidigare beräknat och den bemyndiganderam som erhållits har därmed blivit otillräcklig. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2003 för anslaget 44:6 *Återföring av skatt på handelsgödsel och bekämpningsmedel m.m.* ingå ekonomiska förpliktelser som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför utgifter på högst 195 000 000 kronor under 2004 och högst 195 000 000 kronor under 2005.

7.2.20 Utgiftsområde 24 Näringsliv

38:2 Näringslivsutveckling m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 229 562 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 38:2 *Näringslivsutveckling m.m.* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

38:14 Rymdverksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 512 855 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:14 *Rymdverksamhet* minskas med 15 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 38:14 *Rymdverksamhet* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

38:20 Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 25 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* får även användas för betalning av räntekostnader förenade med ett kapitaltillskott till Teracom AB.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen Kapitaltillskott till Teracom AB (2002/03:64) föreslagit att ett villkorat kapitaltillskott till Teracom skall finansieras med ett lån i Riksgäldskontoret.

Räntebetalningarna för lånet bör belasta anslaget 38:20 *Kostnader för omstrukturering och genomlysning av statligt ägda företag m.m.* Därmed behöver ändamålet för anslaget vidgas så att det även får användas för att betala ränta på de lån som tas för att finansiera kapitaltillskottet till Teracom AB.

Lånet avses omfinansieras med användning av den ordning för en förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag som behandlas i det följande.

39:3 Exportfrämjande verksamhet

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 233 956 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas med 30 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 39:3 *Exportfrämjande verksamhet* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

39:6 Näringslivsutveckling i Östersjöregionen

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 200 000 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 39:6 *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen* minskas med 50 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Anslaget 39:6 *Näringslivsutveckling i Östersjöregionen* minskas för att medverka till ett lägre utgiftstryck på statsbudgeten för innevarande år.

40:3 Allmänna reklamationsnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 20 268 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* ökas med 2 000 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Under senare år har ärendetillströmningen till Allmänna reklamationsnämnden (ARN) ökat vilket lett till att handläggningstiderna för ärenden har blivit allt för långa. För att ge ARN möjlighet att förkorta handläggningstiderna behövs mer resurser. An-

slaget 40:3 *Allmänna reklamationsnämnden* bör därför ökas med 2 000 000 kronor. Finansiering sker genom en motsvarande minskning av det under utgiftsområde 19 Regional utjämning och utveckling uppförda anslaget 33:1 *Allmänna regionalpolitiska åtgärder*.

40:4 Fastighetsmäklarnämnden

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett ramanslag på 9 041 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 40:4 *Fastighetsmäklarnämnden* ökas med 400 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har föreslagit en ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400) som innebär att hyresförmedlare skall registrera sig hos Fastighetsmäklarnämnden (prop. 2002/03:71). Fastighetsmäklarnämnden behöver ytterligare medel för de initiala kostnader denna nya uppgift medför. Anslaget 40:4 *Fastighetsmäklarnämnden* behöver därför ökas med 400 000 kronor. Finansiering sker genom en minskning av det under utgiftsområde 18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning och byggnad uppförda anslaget 31:3 *Statens bostadskreditnämnd: Förvaltningskostnader*.

En förbättrad kapitalstruktur i statliga bolag

Regeringens förslag: I samband med en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag skall genom extra utdelningar 3 000 000 000 kronor tillföras ett särskilt konto i Riksgäldskontoret för insatser i av staten hel- och delägda aktiebolag.

Riksdagens godkännande för en kapitalinsats skall inhämtas. I undantagsfall, där beslut inte kan vänta, bemyndigas regeringen avseende mindre belopp att utan dröjsmål göra nödvändiga kapitalinsatser. I dessa fall skall riksdagens medgivande inhämtas i efterhand.

Skälen för regeringens förslag: Staten äger, helt eller delvis, ett 60-tal bolag som vid utgången av

2001 hade ett eget kapital av 176 miljarder kronor. Någon regelrätt marknadsvärdering har inte gjorts men marknadsvärdet uppskattas till 300 miljarder kronor. Ägandet redovisas för riksdagen årligen i en redogörelse för företag med statligt ägande (senast skr. 2001/02:120).

Regeringen har i dag stora möjligheter att påverka storleken på de statliga bolagens utdelningar till statsbudgeten men den har begränsade möjligheter att återföra medel till bolagen när detta behövs. Detta begränsar ägarens handlingsmöjligheter på ett olämpligt sätt. En möjlighet att sätta in medel i bolagen ger också bättre förutsättningar att justera bolagens finansiella struktur genom extra utdelningar.

Regeringen har vid förvaltningen av företagen skäl att kräva en avkastning och en effektivitet som motsvarar vad privata företag uppnår. En privat företagsägare har möjlighet att fördela resurser mellan olika företag. I vissa fall kan insatser krävas i företag som har ekonomiska problem. Vidare har delägda företag ofta hembudsavtal av olika slag som regeringen inte kan fullfölja utan särskilt riksdagsbeslut. Sammantaget gör detta att statens företagsförvaltning hämmas till nackdel för företagets utveckling.

För att staten skall kunna anpassa kapitalstrukturen i de statliga bolagen behövs tillgång till visst kapital. Medlen skall finnas tillgängliga på ett särskilt räntebärande konto i Riksgäldskontoret. Någon kreditmöjlighet skall inte vara knuten till kontot. I normalfallet skall riksdagens godkännande för en kapitalinsats inhämtas innan den görs. Insatserna kan vara aktieägartillskott i olika former, län eller avse andra av riksdagen beslutade ändamål. I undantagsfall, där beslut inte kan vänta, t.ex. under riksdagens sommaruppehåll, bemyndigas regeringen avseende mindre belopp att utan dröjsmål göra nödvändiga kapitalinsatser. I dessa fall skall riksdagens medgivande inhämtas i efterhand.

Insatserna skall vara avsedda för att vidareutveckla en väl fungerande verksamhet som kräver ytterligare kapital eller för att kunna utnyttja hembudsavtal som redan tecknats. EU:s regelverk för stöd i enlighet med s.k. "market investor principle" skall beaktas vid eventuella kapitalinsatser.

Bolagens finansiella styrka och uppdrag skall vara vägledande i bedömningen för hur stor extra utdelning som bolagen kan bära. En uppskattning är att det är möjligt att genomföra engångs- utdelningar på minst 3 miljarder kronor utan att

bolagens finansiella ställning skadas. Detta är medel som annars inte skulle betalats in genom årliga ordinarie aktieutdelningar utan som skulle legat kvar i bolagssfären. De extra utdelningarna förutses bli beslutade under 2003. Genom dessa åtgärder minskas kapitalbindningen, statens kapital kan användas mer effektivt och det statliga ägandet blir tydligare och ges bättre förutsättningar.

Omfinansiering av kapitaltillskott till Teracom AB

Regeringens förslag: Den ordning för en förbättrad kapitalstruktur som föreslås i denna proposition får användas för att omfinansiera ett lån i Riksgäldskontoret avsett att finansiera ett kapitaltillskott till Teracom AB.

Skälen för regeringens förslag: Regeringen har i propositionen Kapitaltillskott till Teracom AB (prop. 2002/03:64) föreslagit att ett villkorat kapitaltillskott till Teracom skall finansieras med ett lån i Riksgäldskontoret.

Regeringen föreslår i denna proposition att en översyn av kapitalstrukturen i statligt ägda bolag skall genomföras och att extra utdelningar skall tillföras ett särskilt konto i Riksgäldskontoret och kunna användas för insatser i av staten hel- och delägda bolag.

Regeringen anser att det i propositionen Kapitaltillskott till Teracom AB (prop. 2002/03:64) omnämnda lånet i Riksgäldskontoret skall omfinansieras med användning av den nya ordningen för en förbättrad kapitalstruktur så snart som möjligt då denna lösning är mer ändamålsenlig.

Riksdagen bör därför godkänna att av behållningen på det särskilda kontot i Riksgäldskontoret högst 500 000 000 kronor får användas för att återbetala lånet till Riksgäldskontoret eller för att göra det avsedda kapitaltillskottet till Teracom AB.

Vidgat uppdrag för Vasallen AB

Regeringens förslag: Vasallen AB skall på kommersiella villkor även få möjlighet att utveckla och förädla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov för att senare sälja dessa.

Bakgrund: I samband med 1997 års ekonomiska vårproposition beslutades att ett aktiebolag skulle bildas för att utveckla försvarsfastigheter som avvecklades genom 1996 års försvarsbeslut (prop. 1996/97:150, bet.1996/97:FiU20, rskr. 1996/97:284). Skälet till detta var bl.a. att det var viktigt att en professionell organisation för fastighetsutveckling gavs finansiell uthållighet och affärsmässiga incitament för utveckling av fastigheterna. Det bolag som bildades - Vasallen AB - skulle i samarbete med kommuner och lokalt näringsliv utveckla och förädla fastigheterna för att slutligen sälja dessa på kommersiella villkor.

I samband med 2002 års ekonomiska vårproposition beslutades att Vasallen AB även skall ha möjlighet att på kommersiella villkor förvärva kommunala bostadshus för omvandling till företagslokaler eller andra lämpliga ändamål för att sedan sälja dessa på kommersiella villkor (prop. 2001/02:100, bet. 2001/02:FiU20, rskr. 2001/02:336).

Skälen för regeringens förslag: Inom Vasallen AB finns stor erfarenhet av att finna nya användningar för lokaler som blivit överflödiga vid regementsnedläggningar och bolaget har i dag stor kännedom om lokala förutsättningar för att utveckla fastigheter för ny kommersiell användning. Regeringen anser mot denna bakgrund att Vasallen AB bör ges möjlighet att på kommersiella villkor utnyttja denna erfarenhet för att även kunna utveckla och förädla fastigheter som inrättats för försvarsindustrins behov och sedan sälja dessa på kommersiella villkor. Det ankommer på Vasallen AB:s styrelse och ledning att på affärsmässiga grunder avgöra vilka investeringar som bolaget bör göra.

7.2.21 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

48:2 Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett reservationsanslag på 347 750 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* minskas med 1 950 000 kronor.

Skälen för regeringens förslag: För att bidra till finansieringen av höjningen av det under utgiftsområde 22 Kommunikationer nya anslaget 37:6 *Gemensam radiokommunikation för skydd och säkerhet* minskas anslaget 48:2 *Bidrag till särskilda insatser i vissa kommuner och landsting* med 1 950 000 kronor.

48:3 Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting

I statsbudgeten för innevarande år finns för detta ändamål uppfört ett obetecknat anslag på 23 759 414 000 kronor.

Regeringens förslag: Anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* ökas med 2 533 626 000 kronor.

Skälen för regeringen förslag: Det kommunala utjämningsystemet syftar till att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsätt-

ningar. Detta sker genom en utjämning för skillnader i skatteunderlag (inkomstutjämning) och för strukturellt betingade kostnadskillnader (kostnadsutjämning). Utgifterna för utjämningsbidraget belastar ett anslag. Inkomsterna från den utjämningsavgift kommuner och landsting betalar till staten redovisas på statsbudgetens inkomstsida. Systemet är i princip självfinansierat och statsbudgetens saldo påverkas därmed inte.

Storleken på utjämningsbidraget fastställs slutligt under budgetåret, varför avvikelser kan förekomma i förhållande till av riksdagen beslutat anslag. Beräkningar av Statistiska centralbyrån avseende bidragsåret 2003 visar att omslutningen i utjämningen blir 2 534 miljoner kronor högre än vad som ingår i statsbudgeten för 2003. Orsaken är främst nominella ökningarna av det kommunala skatteunderlaget. Anslaget 48:3 *Statligt utjämningsbidrag till kommuner och landsting* skall därför ökas med 2 533 626 000 kronor.

Höjningen av utjämningsbidraget motiverar en lika stor beräkningsteknisk uppräknings av utgiftstaket innevarande år.